

Η ΠΑΡ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟ

ΕΤΑΙΡ. ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Παρασκευοπούλου 4 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
45444

Έτος 9ο • Αριθ. Φύλλου 36
Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2001

ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ 10 • 104 32
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ 52.25.788 FAX: 01-5237773

Ιωάννης Χρ. Δημουλίτσας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΔΗΜΟΥΛΙΤΣΑΣ (1917-1992)

Γόνος της ιστορικής οικογένειας των Δημουλιτσαίων. Γεννήθηκε στην Πάργα το 1917. Μοναχογιός, μεταξύ έξι κοριτσιών, του Χρήστου Δημουλίτσα και της Αικατερίνης, το γένος Δράκου.

Πέρασε τα μαθητικά του χρόνια στην Πάργα και από το 1939 υπηρετεί επί 4 περίπου έτη στον ελληνικό στρατό, όπου και τον βρίσκει ο ελληνοϊταλικός πόλεμος το 1940. Πολεμά στην πρώτη γραμμή στην Αλβανία, ενώ η δράση του συνεχίζει και στην Αντίσταση.

Το 1950 εγκαταλείπει τη γενέτειρά του και εγκαθίσταται στην Κέρκυρα, όπου και στήνει την πρώτη επιχείρησή του, το εστιατόριο «Rex».

Το 1955 νυμφεύεται τη Μαρία που καταγόταν από τους Παζούς.

Το 1960 φεύγει από την Κέρκυρα και εγκαθίσταται στον Πειραιά. Εκεί ξεκινάει νέες επιχειρήσεις, στην αρχή το εστιατόριο «ΔΙΕΘΝΕΣ» και κατόπιν το εστιατόριο με ονομασία «REX». Αργότερα ενοικιάζει και διευθύνει ένα ξενοδοχείο στη Βούλα και εστιατόριο.

Η αγάπη του για τη θάλασσα και οι αναμνήσεις του από το Καμίνι τον οδηγούν να στήνει τις επιχειρήσεις του πάντα δίπλα σε

αυτή. Αλλά και το σπίτι του βρισκόταν στο Πασαλιμάνι, στην οδό Περικλέους, όπου και απεβίωσε το 1992. Η ταφή του έγινε στη γενέτειρά του, όπως επιθυμούσε.

Υπήρξε ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου μας (18 Απριλίου 1978) στον οποίο κληροδότησε 4 γραφεία επί της οδού Μ. Κοτοπούλη 10, στην πλατεία Ομονοίας, όπως προκύπτει από τη 12.11.87 διαθήκη που συνέταξε στην Αθήνα. Τα γραφεία αυτά είχαν περιέλθει στην ιδιοκτησία του από το λαχείο Συντακτών. Εκτελεστή της διαθήκης άφησε τον πρωτοεξάδελφό του, επιχειρηματία Δημήτριο Δράκο.

Ο Σύλλογός μας τον έχει ανακηρύξει Μέγα Ευεργέτη. Κάθε χρόνο, μία Κυριακή πριν τον δεκαπενταύγουστο, τελεί μνημόσυνο στη μνήμη του στην Πάργα.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Στις 12 Αυγούστου 2001 θα τελεστεί στον Άγιο Νικόλαο Πάργας μνημόσυνο στη μνήμη του μεγάλου ευεργέτη του Συλλόγου μας. Παρακαλούνται να παρευθύνουν τα μέλη του Συλλόγου, οι συγγενείς, οι φίλοι του, οι αρχές.

Η ΠΑΡΓΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΡΓΙΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Έτος 9 • Αρθ. Φύλλον 36
Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2001

Ιδιοκτήτης: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΓΙΝΩΝ
ΑΘΗΝΑΣ-ΠΕΙΡΑΙΑ-ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ
«Η ΠΑΡΓΑ»
ΜΑΡΙΑΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ 10
* 104 32 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ: 5225788
FAX: 5237773
Σύνταξη: Δ.Σ. Συλλόγου

Εκδότης
ΒΕΡΓΟΣ Σ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
Πετμεζιά 16 • 11743 Αθήνα
Τηλ. 9240940

Δημόσιες Σχέσεις
ΔΡΑΚΟΥ ΕΛ. ΝΙΚΗ
Τηλ.: 6431226

Εμβάσματα
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΟΥΡΕΚΑ
Αμισού 114 • 17121 Ν. Σμύρνη
Τηλ.: 9316525
Στην Πάργα εισπράττει ο
ΜΠΑΤΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΓΚΟΥΛΙΟΥΡΑ-ΓΚΟΥΝΑ ΤΑΣΙΑ
ΑΝΔΡΕΟΥ ΝΤΟΒΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Διευθύνσεις
Νέων συνδρομητών-Αλλαγές
ΤΖΑΚΟΥ ΜΑΡΙΝΑ
Τήνου 8 • 11251 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 8648376

Παραγωγή:
PRESS LINE
Υπεύθυνος: Ν. Πανδής
Μάγερ 11 • 104 38 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. Κέντρο 5244555 • Fax 5243345

Τα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και
τις απόψεις του Συλλόγου.

ΠΡΟΣ: Εφημερίδα «ΠΑΡΓΑ»

Πάργα 16-4-01

Στις 6-4-2001, ώρα 4.00 ξημερώματα Παρασκευής, χάθηκε για πάντα η πιο αξιολογική σε όλους μας συμμαχία, η Κυβέλη Χρήστου. Κανείς δεν περίμενε να συμβεί αυτό, να χαθεί τόσο πρόωρα από κοντά μας και κανείς δεν μπορούσε να το πιστέψει. Το συζητούσαν στο σχολείο καθηγητές και μαθητές. Δεν το πίστευαν. Ρώτησα ένα συμμαθητή μου και μου είπε ότι ήταν αυτή, η Κυβέλη. Δεν το χώραγε ο νους μου, κόπηκαν τα πόδια μου, είχα σοκαριστεί τόσο πολύ που δεν καταλάβαινα τι μου έλεγαν. Ό,τι και να πω για την Κυβέλη είναι πολύ λίγο. Το καλύτε-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΠΑΡΓΑΣ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ο Ηλίας Λιάκρης έγινε πατέρας άρρενος στις 28-4-2001 • Ο Χρήστος Ζούλας έγινε πατέρας θήλεος στις 14-4-2001 • Ο Αχιλ-

λέας Δημόπουλος έγινε πατέρας θήλεος στις 7-2-2001.

Να τους ζήσουν

ΓΑΜΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΓΑ

• Ο Κων/νος Μανώλης του Γρηγορίου και η Άννα Μπότσιου του Νικολάου παντρεύτηκαν στις 21-4-2001 • Ο Νικόλαος Νάτσος του Αριστοτέλη και η Αικατερίνη Μόσχου του Δημητρίου παντρεύτηκαν στις 21-4-2001 • Ο Νικόλαος Παπούδος του Γεωργίου και η Κων/να Ευθυμίου του Κων/νου παντρεύτηκαν στις 21-4-2001 • Ο Κων/νος Παπλάς

του Βασιλείου και η Αλεξάνδρα Φιλίππατου του Ανδρέα παντρεύτηκαν στις 27-5-2001 • Ο Μιχαήλ Κούτρας του Γεωργίου και η Παναγιώτα Νίκα του Κων/νου παντρεύτηκαν στις 12-5-2001 • Ο Απόστολος Κωστήρας του Ιωάννη και η Θεοδώρα Παπαπάσχου του Πάσχου παντρεύτηκαν στις 28-4-2001

Να ζήσουν ευτυχισμένοι

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Η Παρασκευή Θέμου Χα Ευαγγ., ετών 73, απεβίωσε στις 6-4-2001 • Ο Μητρόπουλος Ηλίας του Χρήστου, ετών 73, απεβίωσε στις 5-4-2001 • Η Χρήστου Κυβέλη του Γεωργίου, ετών 19, απεβίωσε στις 6-4-2001 • Ο Παπανικολάου Απόστολος του Νικολ., ετών 69, απεβίωσε στις 20-4-2001 • Η Πέτρου Ερασμία Χα του Ηλία, ετών 83, απεβίωσε στις

25-4-2001 • Η Παπαθανάκου Μαρία Χα του Θωμά, ετών 93, απεβίωσε στις 11-5-2001 • Η Στέλιου Μαρία Χα του Θεοδώρου, ετών 88, απεβίωσε στις 12-5-2001 • Η Πλασκα-σοβίτη Αικατερίνη Χα του Αναστ., ετών 96, απεβίωσε στις 24-5-2001.

Αιωνία τους η μνήμη

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

• Ο Ελευθέριος Σπονδύλης και η Ευαγγελία Βουρεκά απέκτησαν κόρη στις 18-5-2001

Να τους ζήσει

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ • ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Από 1.500 δρχ.: Δεσύλα Μαρίτσα.

Από 2.000 δρχ.: Μπούα Παπανδρέου Αθηνά.

Από 3.000 δρχ.: Κουντσαφής.

Από 5.000 δρχ.: Δράκου Ευτυχία • Μακόπουλος Φώτης • Στέλιος Κων/νος • Βάσσης Βασιλείος • Πετσάλη-Αναστασίου Μαρία • Γεωργίου Αθανάσιος • Νικολάου Κασσιανή • Γκίκας Κων/νος του Σπύρου • Σωτηρίου Κων/νος • Δράκος Ελευθέριος • Λένης Γεώργιος • Νικόλαος Αυδίκος του Βασιλείου • Μπούας Δημή-

τριος • Τρύφωνας Καραγιάννης • Νίκη Γαβριηλίδου Δέσκα • Σταθόπουλος Μενέλαος • Ματζίλα Ναυσικά • Κλοτσώνης Απόστολος. Από 10.000 δρχ.: Ζέρης Κων/νος του Ευαγγέλου • Βέργος Παύλος • Μπέλου-Λεβεντίδου Μαρία • Δούρος Γεώργιος • Πάκου Βικτωρία • Ειρήνη Κόντου-Κτενίδη. Από 20.000 δρχ.: Δράκος Σπυρίδων. 50 Δολάρια Αμερικής: Effie Gekas-Tsakas.

Ευχαριστούμε θερμά όσους ενισχύουν την έκδοσή μας

Ευχαριστούμε
τον Γεώργιο
Ντόβα-Ανδρέου
που προσεφέρθη
να βοηθήσει
και βοηθά
το Σύλλογό μας

ρο κορίτσι της τάξης. Είχε τον τρόπο να μας μαγεύει με τα λόγια της. Χαρακτήρας, καλοσύνη, ευγένεια, τουφερότητα με όλους και με όλα. Ευσπλαχνική, εξυπηρετική, δε χαλούσε χατίρι σε κανένα. Έδειχνε συμπόνια και έδινε κουράγιο στους ανθρώπους που πήγαιναν στο ιατρείο του πατέρα της.

Εκεί που πας σου εύχομαι καλό ταξίδι.

Θα σε θυμάμαι για πάντα με αγάπη.

Ο συμμαθητής σου Γιάννης Παπανίκας

Μας συγκίνησε ιδιαίτερα το παραπάνω κείμενο που μας έδωσε το Πάγκα ο Γιάννης Παπανίκας.

Και ο δικός μας νους δεν το χωράει. Γιάννη.

Στο Θαλασσόδρομο της Πάργας

Θ' αντρκρίσεις την Πάργα, θα την τοπογραφήσεις από το καστροκέφαλό της. Επιλόφιο κάστρο και σπίτια-θαλασσόβρεχτη κρυφοπαλάμη. Κάτω από τον ίσκιο, τον προστάτη ίσκιο, του Παργινού βουνού, σ' ένα ανοιχτόστομο όρμο, η Πάργα προικίστηκε ασιγκούνευτα από τη φύση. Σ' ένα βραχολαίμι γαντζωμένα σπίτια, χαμηλά, μονόπατα, δίπατα, το πολύ τρίπατα. Δίχως ξέχωρο χρώμα, μα και χωρίς να προδίδουν το γραφικό περιγύρο. Ένας τριδύμος κόλπος, τριστόματος, με σκόρπια, ριγμένα, λες από χέρι θεϊκό βραχονησάκια, πνιγμένα στο πράσινο, στη μικρή αποτομιά.

Η Πάργα είναι μια πινελιά. Από φουριόζικο ζωγράφο χέρι θάχει ξεπληρώσει. Χρώματα σκόρπια, παιδικά, σε μια στημένη παλέτα κατάντικρυ στη φωτερή θάλασσα. Δεν είναι πολιτεία πολύμεστη η Πάργα - όχι.

Ένα κεφαλοχώρι είναι, ένα θαλασσοχώρι ευπρόσωπο, ευπροσήγορο, ολόζεστο, ερωτόγεννο. Μια θαλασσογωνιά, που μυρμηγκιάζει κόσμος ετερόκλητος τα καλοκαίρια.

Χτισμένη, γαντζωμένη στο μικρό χερσονήσι της Τορύνης του Πτολεμαίου και του Πλούταρχου. Την επιστέφει το Ερημόκαστρο και μοιάζει με μισάνοιχτο καβούρι. Οι δύο δαγκάνες του είναι τα ακροβράχια του Κελαδιού και της Πογωνιάς. Σε τούτο τον μικρότοπο -που μοιάζει ζωγραφιά ατημέλητη της φύσης- πρωτόκλαψε ο Κωνσταντής Κανάρης στα 1790. Εδώ γεννήθηκε κείνος ο διαφεντευτής της θάλασσας -ο μπουρλοτιέρης- κι εδώ πρωτόπαιζε παιδόπουλο με ψευτοσπάθες κι όνειρα ασκλάβωτα. Μπορεί κι εδώ να του φλόγωσε η μοίρα του την ψυχρή μανού πυρπολήτη.

Στην Πάργα δε θα πας για να ξεθάψεις παλιά μνημεία, για ν' ανταμώνεις μ' αρχαίο κάλλος. Δεν έχει τέτοια να σου δώσει η Πάργα. Εδώ θα σε τραβήξουν θέλητρα της φύσης. Μια θάλασσα του Ιόνιου γαργαρόχη, διαφανόβυθη. Γωνιές ήμερες, της θάλασσας, του βράχου, του κολπίσκου, του σκόπελου, του στένιου που ξεδιψάει στο κύμα. Θα σε προσμένουν μινιατούρες λιμανιών, ίσα-ίσα να χωράνε το μοναχικό σου ερωτισμό, ίσα-ίσα να χορταίνουν την ποιητική σου πενία. Η Πάργα είναι το μικροβούνι, που δεν τρωμένο ροβόλαει στη θάλασσα, το βράχινο σύμπλεγμα, που διαχέεται μες στα σκέλια της, τα μισάνοιχτα στόματα των ορμίσκων, που καταπίνουν αρμύρα και την ξερνάνε ευθύς-μια πληρότητα.

Στα ύστερα βυζαντινά χρόνια πρωτοβρίσκεται τούτος ο οικισμός - στα κιτάπια του Κατακουζηνού. Στάθηκε ένα καστροχώρι, με φυσική οχύρωση για τους Βυζαντινούς, για την κραταιή θαλασσοκράτειρα, τη Βενετία, για την Τουρκία, μα και για τους διαβαταραίους τους Εγγλέζους - όπου 'παιζαν πεντόβολα εξουσίας στην Ιόνιο νησιοκρατία.

Ρώτησε να σου πουν που υπάρχουν ριζιμιά της παλιάς Ακρόπολης, της Παλιόπαργας. Σε κείνη τη θέση, στο Καστέλι, πρωτοκόνεψαν οι Παργινοί, νάχουν τις πλάτες τους ακουμπισμένες στα ριζιμιά των βράχων. Κατοπινά 'ρωτεύτηκαν τη θάλασσα και την παντρεύτηκαν - μετοίκησαν σιμά της.

Η Βενετία θα μείνει διαφεντευτής της Πάργας για τετρακόσια χρόνια. Από δω θ' ατενίζουν Ιόνιο και Ήπειρο. Η Πάργα στάθηκε το μάτι και το αυτί της Κέρκυρας - έτσι θα πουν οι ίδιοι οι θαλασσοκράτορες.

Στα χρόνια τα βενετικά κι οι Τούρκοι -σε αραιές επιδρομές- θα δια-

φεντεύουν στην Πάργα. Ήτανε διαλείμματα ίσα-ίσα για να μαντέψει ο Παργινός τη λύσσα της Τουρκίας, την ανατολίτικη βαρβαρότητα, ίσα-ίσα για να νιώσει τα βάσανα του τουρκοπατημένου γένους.

Η Πάργα θα παιχτεί στα χαρτιά απ' τους Αγγλογάλλους, τους Τούρκους. Για χάρη των Εφτανήσων, οι Άγγλοι θα την πουλήσουν στον Αλήπασα - το θερίο που την ήθελε σαν κολασμένη ψυχή. Η Πάργα θα παιχτεί στα χαρτιά - στο παιχνίδι της εξουσίας. Θα χάσει. Ο Αλήπασας θα σκορπίσει το φόβο και τον τρόμο - την απόγνωση. Οι Παργινοί -για να τον προσπεράσουν- θα ξεκονέψουν όπως-όπως. Θα προσφύγουν, θα ξεκληριστούν. Θα σκορπίσουν στα Εφτάνησα, όπως η στάχτη στο δυνατό βοριά.

Μεγάλη Παρασκευή -15 Απρίλη 1819- σταυρώθηκε η Πάργα. Οι Παργινοί ανοίγουν τους τάφους των πατεράδων τους με τα ίδια τους τα νύχια. Ξεθάβουν τα κόκαλά τους και τα καίνε στο πλάτωμα του τόπου τους. Θα πάρουν μαζί τους τις στάχτες και τη βαριομοίρα του τόπου τους -4000 ψυχές- στην Κέρκυρα και στ' άλλα σταυραδέρφια του Ιόνιου. Ο Αλήπασας θα κερνάει την ψυχή του μ' αίμα Παργινό πριχού καλοδιαβεί στην Πάργα. Η μοίρα των αγαθών ψυχών ετούτη είναι. Όπως της Πάργας, ίδια όπως ολάκερου του Ελληνισμού. Εκεί που ανασαίνει λευτεριά και πολιτισμό, εκεί, στο ξάφνου και στ' αναίτιο, τον πνίγουν αναθυμιάσεις βίας και βαρβαροσύνης - αγέρας της «έξωθεν ισχύος». Και σφαλίζουνε κονάκια τριγυρισμένα από κρίνο και βιολέτα, ρημάζουνε νοικοκυριά της απαλής χαράς, ανοίγουνε βίαια οι φλέβες του γένους - το αίμα ποταμίζει, η προσφυγιά απαγκιάζει στις μητραγκάλες. Μια πρωτομάνια Ελλάδα ανοιχτοφτέρουγη σκύβει ν' ασπαστεί τα κατάκρυα μάγουλα των παιδιών της, να τα γιατροπορέψει... Η μοίρα των αγαθών ψυχών...

Στην Πάργα να πας μέρες θερμές-καλοκαιριού. Να χαθείς σε μια πολυχρωμή, ετερόκλητη πολυκοσμία, σ' ένα βαβελικό συναπάντημα με μόνο δρόμο, «μόνη οδό», τις θαλασσογωνιές τις παργινές - τις αναντίγραφες.

Να πας θερμές ώρες στην Πάργα. Να σε κυριεύει ο πόθος της θάλασσας - σαν τον ανέραστο που λαχταράει γυναικείο κορμί, να σβήσει τον κοχλασμό του πόθου του. Η παργινή θαλασσοκόρη, η ακόρεστη. Τα καλοκαίρια να παραδίνεται ανυπεράσπιστη, να καταργεί τα σύνορα του πάθους και του πόθου. Κι άμα καταλαγιάσει η θερμή κι η ορμή και πέσουν οι πρωτοψιχάλες του γκρίζου φθινοπώρου, η παργινή κορασίδα θα μερέψει, θα φλοισβίσει, θ' ανακυτταρώσει. Ως το άλλο θερμό καλοκαίρι η θάλασσα η παργινή θα ξεποσταίνει σ' αγκαλιές αληθινά ερωτικές - της φύσης και της σιωπής.

Να πας, να οδοιπορήσεις στα παργινά δροσάτα ακρογιαλία. Να κοιταχτείς στη διαφάνεια του θαλασσινού βυθού, να γνωρίσεις με τ' άσημο το σόμπολο, να ψελλίσεις λόγια ερωτικά στο σπάρο, να ξεχαστείς στο παραμάσχαλο μιας φύσης ατημέλητα πανώριας. Η Πάργα θα σε ξαλαφρώσει, θα σε γιομίσει νιοκώτταρα από κείνα που τ' αποζητάς.

Στην Πάργα θα μερέψεις, πλάι στο χελιδονόμαρο, στο γλαρινό φτερούγισμα, στην ερωτική συνεύρεση του ζουζούνια, του κοχυλιού και της ανθηρής αγριοφτελιάς.

Απόστολος Μαργέλης «Στην Ήπειρο»

Αρχαϊκές Εκδόσεις
Πάτρα 1998

Η υδροδότηση της Πάργας απ' τα παλιά χρόνια ως σήμερα

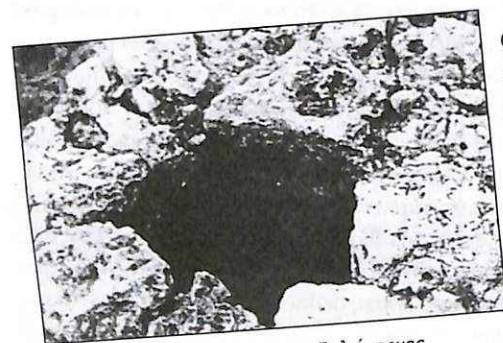
Νερό σημαίνει ζωή. Καμιά μορφή ζωής δεν μπορεί να ζήσει χωρίς το νερό, έτσι κι ο άνθρωπος εξαρτάται από τα οικοσυστήματα που κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η μόνιμη, η εποχική ύπαρξη νερού σ' αυτά.

Ανεξάρτητα από το μέγεθος, οι πηγές αντανακλούν τη φυσική υγεία της περιοχής τους και εκφράζουν σε σημαντικό βαθμό την οικολογική ισορροπία.

Εικάζεται ότι η παλιά Πάργα κτίστηκε κατά τον ΙΒ' ή στις αρχές του ΙΓ' αιώνα, στην κορυφή του βουνού Μπετζοβολιός σε μικρό οροπέδιο.

Αναφέρεται από τον Ιωάννη Κατακουζηνό το 1337 ως οχυρή πόλη και μια από τις κυριότερες πόλεις της Ηπείρου.

Η υδροδότηση της Παλιάς Πάργας (Παλιόπαργας) στο συγκεκριμένο οροπέδιο γινόταν αποκλειστικά από πηγάδια που υπάρχουν μέχρι σήμερα στο χώρο του οροπεδίου.

Στόμιο πηγαδιού της Παλιόπαργας.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι το κτίσιμο των συγκεκριμένων πηγαδιών (υδροσυλλεκτών) δεν θυμίζει το γνωστό σε όλους κυλινδρικό, τρόπο κτισίματος. Τα συγκεκριμένα είναι θο-

λωτά, έχουν μικρό στόμιο στην επιφάνεια του εδάφους και είναι μικρού βάθους, κτισμένα με ακανόνιστες πέτρες. Έχουν σχήμα κομμένης καπάσας στη μέση.

Γύρω στα 1360 με 1365 οι Παργινοί προς αποφυγή των επιδρομών των Αλβανών μετοίκησαν στη θέση του σημερινού Φρουρίου, όπου έκτισαν τη νέα τους πόλη. Πάνω σε απρόσιτο βράχο. Ο βράχος αυτός έχει σχήμα κώνου και τον αγκαλιάζει η θάλασσα από τα τρία μέρη.

Η ύδρευση των κατοίκων της στο μέρος αυτό που είναι άνυδρο, μέσα στα τείχη του, γινόταν από δύο δεξαμενές ομβρίου ύδατος, μια αρκετά μεγάλων διαστάσεων στο υψηλότερο σημείο του φρουρίου και μία άλλη μικρότερη την οποία συναντάς στο επίπεδο μετά την Κεντρική είσοδο.

Επίσης σε καιρούς ειρήνης γινόταν χρήση των δύο πηγών εκατέρωθεν του φρουρίου, ελεγχόμενων πλήρως από τα τείχη του και σε μικρή απόσταση από αυτό. «Του κρεμάσματος» και η «βρυσούλα». Οι πηγές αυτές υπήρχαν μέχρι το 1975 οπότε και χάθηκε το νερό τους. Στην πηγή στο Κρέμασμα υπήρχε τεράστιος πλάτανος. Δίπλα στο σημείο αυτό σήμερα υπάρχει πέτρινη κρήνη. Η δε «βρυσούλα» βρισκόταν στην οδό Κων/νου Κανάρη, στο σημείο που συναντάς την πρώτη κλίμακα που οδηγεί στη θέση Καμίνι.

Η πόλη, λόγω ελλείψεως χώρου εντός του Φρουρίου, και σε μακρές περιόδους ειρήνης, άρχισε να επεκτείνεται έξω από αυτό, με τα σπίτια το ένα δίπλα στο άλλο. Η ύδρευση της εκτεινόμενης εκτός των τειχών πόλης, η οποία όλο και μεγάλωνε, γινόταν από τις δύο πηγές που προαναφέραμε και από πηγάδια. Τα πηγάδια ξεκινούν από το ύψος της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου Παπύρη και συνεχίζουν προς το κάτω μέρος της πόλης. Στο άνω μέρος της πόλης δεν συναντάμε πηγάδια. Ο αριθμός τους υπερβαίνει τα 40.

Πολλά από αυτά βρίσκονται μέσα στα σπίτια, άλλα και στις αυλές. Αρκετά από αυτά βρίσκονται το μισό μέσα σε ιδιοκτησία και το μισό στο εξωτερικό μέρος του δρόμου, όπως του Πέτρου Αντωνίου του Ανδρούτσου, του Νίκου Δράκου, του Γιώργου Αϊβάτογλου.

Πολλά από αυτά φημίζονταν για το εύγευστο και διαυγές νερό τους. Μερικά έκαναν μόνο για βοηθητικές χρήσεις και πότισμα. Επίσης στο κάτω μέρος της πόλης και πλησίον του κέντρου υπήρχε η πηγή «Βρύση του Μπάσου». Η βρύση υπάρχει και σήμερα, αλλά το νερό της έχει χαθεί. Η πηγή του Μπουκουβάλα που βρισκόταν στο πίσω μέρος του κτιρίου των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου, η οποία και αυτή σήμερα έχει στερέψει, και η πηγή Κορομπόλι, με πολύ δροσερό και εύγευστο νερό, όπου λεγόταν και το στιχάκι «του Κορομπόλι το νερό να ξαναζήσω να το πιω».

Μετά το 1819, που περιήλθε η πόλη της Πάργας στην κυριαρχία του Αλή Πασά, κατασκευάστηκε αγωγός πλίνθινος μήκους ενός χλμ., που τροφοδοτούσε την εντός του φρουρίου πόλη με νερό από την πηγή του Αϊ-Τρύφωνα. Λείψανα του αγωγού υπάρχουν και σήμερα στην εξωτερική είσοδο του φρουρίου. Το μεγαλύτερο τμήμα του αγωγού αυτού έχει καταστραφεί, γιατί οι ενώσεις των σωλήνων ήταν με μολύβι το οποίο σε κάποιες περιόδους το αφαίρεσαν.

Κατά την εποχή της Τουρκοκρατίας πηγές, πηγάδια, κρήνες, αποτελούν τους μοναδικούς τρόπους υδροδότησης. Υπήρχαν μέχρι πρότινος τα πηγάδια του Μπαχούμα στο πίσω μέρος της οικίας Βερβιτσιώτη, του Χαμιντί δίπλα στην οικία Μανιάκη τα οποία φημίζονταν για τη μεγάλη ποσότητα νερού που παρείχαν στους κατοίκους της γειτονιάς. Αυτά βρίσκονταν στο επίπεδο μέρος της πόλης, στο κέντρο της και ήταν μισά ιδιωτικά και μισά κοινόχρηστα.

Σήμερα από τα 40 και πλέον πηγάδια υπάρχουν σε αδράνεια λιγότερα από τα μισά, τα περισσότερα έχουν μπαζωθεί, λόγω δόμησης της πόλης.

Το 1934 με δαπάνη του πατριώτη μας Βασίλειου Ευαγ. Βασιλά, επιτυχημένου εμπόρου στην Τεργέστη της Ιταλίας, αρχίζει η κατασκευή δεξαμε-

Βασίλειος Ευαγ. Βασιλάς
1850-1928

νής και δικτύου ύδρευσης. Επί δύο έτη γίνονται οι εργασίες του κεντρικού αγωγού· το 1936 κατασκευάζεται η δεξαμενή στη θέση Κανάλη, στο υψηλότερο σημείο της πόλης, χωρητικότητας 200 κυβικών.

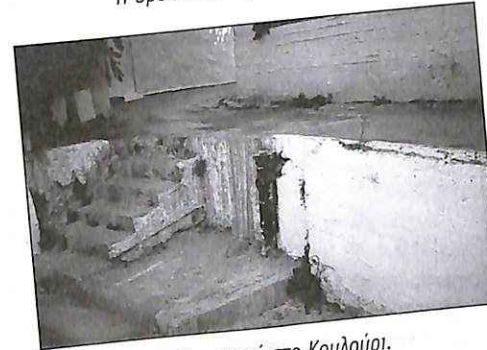
Το νερό έρχεται από την πηγή Νερομάνα στη θέση Μαράς, μήκος δικτύου έως δεξαμενή 1 χλμ., μήκος δικτύου εντός της πόλης 3 χλμ., με μακρινότερο σημείο την Καμάρα που οδηγεί προς την Αγία Μαρίνα, όπου υπήρχε και βρύση.

Τοποθετούνται 4 πυροσβεστικές υπόγειες φωλιές, 17 σιδερένιες βρύσες, οι περισσότερες έξω από τις εκκλησίες της πόλης, στα τρία πλατάνια, στην είσοδο του φρουρίου, στο λιμάνι, όλες φερμένες από την Τεργέστη. Η μεγαλύτερη και ωραιότερη τοποθετείται στην πλατεία του Αγ. Δημητρίου, η οποία υπάρχει και σήμερα. Εκτός από 1 βρύση στο Κουλούρι, οι άλλες αφαιρέθηκαν το 1984 και πετάχτηκαν.

Στις 18-9-1939 το υδραγωγείο παραδόθηκε με κάθε επι-

Η βρύση του Αγ. Δημητρίου σήμερα.

Βρύση κοντά στο Κουλούρι.

σημότητα από τον Πρόεδρο της επιτροπής κληροδοτήματος Βασιλά Βερβιτσιώτη Ιωάννη (Δεύτερος πρόεδρος επιτροπής κληροδοτήματος 1936-1954) και τα μέλη Ιωάννη Ζέρη, Νικ. Ραυτόπουλο, Διονύσιο Ζούλα στον τότε Δήμαρχο Αλέξανδρο Μπάγκα. Η τροφοδότηση της δεξαμενής στο Κανάλη γινόταν αρχικά από την πηγή

Νερομάνα στη θέση Μαράς. Λόγω μη επάρκειας του νερού αυτού, έγινε καλλιέργεια υδρομάστευση, το 1964 στην πηγή Μποστανία επί δημάρχου Αλεξ. Μπάγκα και κατασκευάστηκε δίκτυο 2 χλμ. έως τη δεξαμενή, κυρίως για την υδροδότηση του Βάλτου.

Το νερό της πηγής Νερομάνα στη θέση Μαράς έπαψε να χρησιμοποιείται το 1990 λόγω ακαταλληλότητας. Το νερό της Μποστανιάς χρησιμοποιείται σήμερα ως εφεδρικό, γιατί η ποσότητά του είναι μικρή.

Η κατανάλωση νερού από το 1936 έως και το 1969 ήταν δωρεάν, λόγω επιθυμίας του ευεργέτη Βασιλά, προς όλους τους κατοίκους της πόλης. Το 1969 επί δημάρχου Κων/νου Αντωνίου άρχισαν να τοποθετούνται υδρόμετρα. Λόγω κλη-

Οικόσημο οικ. Βασιλά.

ροδοτήματος υπήρχε δωρεάν κατανάλωση σε κάθε υδρόμετρο 6 κυβικά νερού έως το 1984.

Η πόλη μεγαλώνει· η ανάγκη σε νερό αυξάνει, το 1976-77 γίνεται καλλιέργεια υδρομάστευση στις πηγές Αϊ-Γιάννη και Βάλτσα. Κατασκευάζεται δίκτυο 1 χλμ. και το νερό φτάνει στη δεξαμενή, στο Κανάλη.

Το έτος 1979-80 επί δημάρχου Τρύφωνα Καραγιάννη έγινε στο λόφο της Αγ. Κυριακής γεώτρηση για τις ανάγκες του ομώνυμου προαστίου και το πλεόνασμα διοχετεύτηκε στην Πάργα, με δίκτυο 3 χλμ.

Τα έτη 1989-1990, 1992-93 και 1996-97 έγιναν γεωτρήσεις στην περιοχή Τριπυτό· βρέθηκε επάρκεια νερού και κατασκευάστηκε δίκτυο 11 χλμ. και νέα δεξαμενή χωρητικότητας 400 κυβικών, σε υψηλότερο σημείο από την παλιά στη θέση Αϊ-Τρύφωνα.

Επίσης την ίδια περίοδο δοκιμαστικές γεωτρήσεις στη θέση Βρανά και Λιβαδάρι δεν απέδωσαν.

Η παλιά δεξαμενή του 1936 σταμάτησε να λειτουργεί το έτος 1999, με την κατασκευή της νέας αερογέφυρας της οδού Ιωάννη Δημουλίτσα Πατατούκου, όπου και καταστράφηκε το παλιό δίκτυο μέχρι την οδό Λάμπρου Κατσώνη. Μπορεί στο μέλλον, αν χρειαστεί, να χρησιμοποιηθεί σαν εφεδρική από την πλευρά της ιδιοκτησίας Γιούργα.

Το σημερινό δίκτυο της πόλης από Τρυπτό, Αγ. Κυριακή έως και Βάλτο ανέρχεται στα 40 χλμ.

Πυροσβεστικοί κρουνοί, εντός και εκτός πόλης, είναι 20. Ο αριθμός των υδρόμετρων είναι 1.700.

Το έτος 1999 υδροδοτήθηκε το νησί της Παναγίας με υποθαλάσσιο αγωγό, επί δημάρχου Χρήστου Στέλιου.

Αξίζει να μνημονεύσουμε ότι ακοίμητος φρουρός της συντήρησης του δικτύου και της δεξαμενής υπήρξε από το 1934-1968 ο πάντα ευπροσέγγιστος αείμνηστος Γεώργιος Δέσκας.

Άξιος συνεχιστής επί δεκαετίες υπήρξε ο εκ Θεσπρωτικού αγαπητός στους Παργινούς Χρήστος Δήμας. Σήμερα στη διεύθυνση ύδρευσης του Δήμου προϊστάμενος είναι ο Γεώργιος Βλάσης.

Μάρτης 2001

Αθανάσιος Σ. Βέργος

Βοηθήματα

Κώστα Μιχαηλίδη, Πάργα 1963

Παργινές Εκκλησίες Ν. Χρ. Τσάκα 1993

Μαρτυρίες Παργινών

Κληροδοτήμα Βασιλά

Δήμος Πάργας - Υπηρεσία Ύδρευσης

Ευχαριστώ, για την ευγενική παραχώρηση των στοιχείων, τη γραμματέα του Κληροδοτήματος Βασιλά, Πόπη Αλεξιάδη Ανδρέου, καθώς επίσης και τον προϊστάμενο της υπηρεσίας ύδρευσης του Δήμου μας Γεώργιο Βλάση.

Γνωρίζετε ότι:

ΚΑΝΟΝΙΑ

1572. Το φρούριο της Πάργας είχε 20 λουμπάρδες των 32 λιβρών και 16 των 8 λιβρών. Εκατό αρματολόγοι μπορούσαν να το φυλάξουν ενάντια σε όποιο εχθρό. (1961. Νέα Εστία Τεύχ. 821).

2001. Τα εντός του Ενετικού φρουρίου της Πάργας κανόνια είναι 10. Το μήκος του μικρότερου είναι 1,80, και του μεγαλύτερου 3,20μ. Τα δύο από αυτά βρίσκονται στη θέση που είναι το Πατατηρητήριο του 1940 και είναι τα μεγαλύτερα και σχεδόν «ίδια» και ονομάζονται δίδυμα.

Όλα είναι διασκορπισμένα σε διάφορα σημεία και περιμένουν εδώ και αιώνες να τοποθετηθούν στις θέσεις τους στις επάλξεις του φρουρίου.

ΦΑΛΗΡΑΚΙ

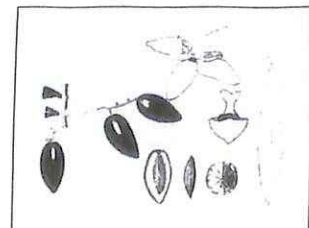
Φαληράκι: ονομαζόταν η περιοχή του Κρουονερίου από την Αγ. Μαρίνα έως το Ξενοδοχείο Ξενία. Στο χώρο που σήμερα είναι το κέντρο «Ιόνιο» υπήρχε καφενείο κάτω από τις ελιές και τις αμυγδαλιές με το όνομα Φαληράκι. Εκτός αυτού υπήρχαν και άλλα στη θέση που σήμερα είναι το σπίτι του Μάρκου Δράκου, το Ξενία. Λόγω της θέσης της θέας και της εξοχής, η τιμή του καφέ ήταν και πιο ακριβή από το κέντρο της πόλης. Για το λόγο αυτό λεγόταν και το στιχάκι «ο καφές στο Φαληράκι κάνει ένα ταληράκι».

Κάθε Κυριακή, από την άνοιξη και μετά, τα καφενεία έφερναν ορχήστρες όπου ο κόσμος μετά το πέρας της εκκλησίας καθόταν και διασκεδάζε.

Το καφενείο που βρισκόταν στο Ξενία, οι τελευταίοι ιδιοκτήτες του Λάζαρος Δεσύλας και Χρήστος Νικολάου, έφεραν τη μόδα των πιτσόσμενων καρεκλών το 1950, πράγμα που προκαλούσε τη χαρά των πιτσιρικάδων της εποχής. Η λειτουργία του σταμάτησε με την ανέγερση του Ξενοδοχείου «Ξενία». Το 1960 έπαψε να λειτουργεί και το τελευταίο καφενείο. Από το 1963, με την τοποθέτηση της προτομής του Κων/νου Κανάρη στην περιοχή, έπαψε να γίνεται χρήση του ονόματος Φαληράκι. Σήμερα η περιοχή είναι γνωστή με το όνομα «στου Κανάρη».

ΛΙΑΝΟΛΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Η Λιανολιά Κερκύρας φέρει και τις συνωνυμίες: Κορφολιά, Λαδολιά, Νερολιά, Πρεβεζάνα, Σουβολιά και Στρυφολιά. Καλλιεργείται κυρίως στην Κέρκυρα και Παξούς. Σε μικρότερη έκταση καλλιεργείται επίσης στη Ζάκυνθο, Κεφαλλονιά, Λευκάδα, Πρέβεζα, Πάργα και Ηγουμενίτσα. Αναπτύσσεται σε δέντρο ύψος 12-14 μέτρων. Τα φύλλα είναι βαθυπράσινα, μήκους 6,67±0,59 εκ. και πλάτους 1,49±0,13 εκ. Ο καρπός έχει σχήμα κυλινδρικών, με τη μία πλευρά λίγο κυρτωμένη, μέσο βάρος 2,3 γραμμάρια και φέρει ελαφρά αιχμή. Ο πυρήνας έχει σχήμα κυλινδρικών, μέσο βάρος 0,27 γραμμάρια και φέρει δέκα αβαθείς γλυφές (εκ.). Η σχέση σάρκας προς πυρήνα του καρπού είναι 7,5:1. Η περιεκτικότητα του καρπού σε λάδι κυμαίνεται γύρω στο 19%. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας. Θεωρείται ποικιλία απαιτητική σε υγρασία, γι' αυτό ευδοκμεί σε περιοχές μεγάλων βροχοπτώσεων και ψηλής ατμοσφαιρικής υγρασίας.

Ελαιοκομία
Κώστα Ποντίκη
1981 σελ. 105

ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ

Το Δ.Σ. με απόφασή του στις 23-1-2001 ανακήρυξε βάση τον άρθρον 3 του καταστατικού του Συλλόγου μας επίτιμα μέλη τους Γιάννη Γκογκοζώτο, αντιδήμαρχο Αθηναίων, και Σωτήριο Ευαγγελίδη, δικηγόρο, για την προσφορά τους στο Σύλλογό μας.

Αγαπητοί μου φίλοι,
Σας ευχαριστώ θερμά για την εξαιρετική τιμή που μου κάνατε, να με ανακηρύξετε επίτιμο μέλος του Συλλόγου σας.

Η διάκριση αυτή έχει για μένα ξεχωριστή σημασία. Από πλευράς μου, αφού σας συγχάρω για τις δραστηριότητές σας, θέλω να σας διαβεβαιώσω, ότι θα είμαι πάντα κοντά σας, αντάξιος της τιμής που μου κάνατε.

Στόχος όλων μας είναι να αποκτήσει η γενετήριά μας και γενικότερα η Ήπειρος την εικόνα που η ιστορία της απαιτεί και το μέλλον επιβάλλει.

Γιάννης Γκογκοζώτος
Αντιδήμαρχος Αθηναίων

Αγαπητοί μου συμπατριώτες,
Έλαβα την από 6.3.2001 επιστολή του Δ.Σ. του Συλλόγου μας, με την οποία μου ανακοινώνεται την ανακήρυξή μου ως επιτίμου μέλους του.

Για την εξαιρετική αυτή τιμή που μου γίνεται, σας ευχαριστώ ειλικρινά και από τα βάθη της καρδιάς μου. Θα προσπαθίσω να είμαι πάντοτε αντάξιος της τιμής, εμπιστοσύνης και αγάπης σας. Η ιστορική και όμορφη γενετήρια γη μας, αξίζει κάθε θυσία και τον καλύτερο εαυτό μας.

Σωτήρης Θ. Ευαγγελίδης
Δικηγόρος

Επενδύσεις ύψους 30 δισ. στα ΚΤΕΛ

Επενδύσεις ύψους 30 δισ. δραχμών μέχρι το 2004 σχεδιάζει το Υπουργείο Μεταφορών στα ΚΤΕΛ που αποτελούν το κύριο μεταφορικό μέσο της ελληνικής επαρχίας. Η επένδυση θα ξεκινήσει με τη δημιουργία του νέου υπερσύγχρονου σταθμού στον Ελαιώνα. Ο νέος τερματικός σταθμός των ΚΤΕΛ θα είναι πάνω από το σταθμό του Μετρό και θα συγκεντρώσει όλες τις λειτουργίες που έχουν σήμερα ο σταθμός του Κηφισού και των Λιοσίων.

Το σχέδιο περιλαμβάνει και άλλα δύο στάδια. Το πρώτο προβλέπει ανανέωση του στόλου των λεωφορείων του ΚΤΕΛ και το δεύτερο τον εκσυγχρονισμό των τερματικών σταθμών των επαρχιών.

Περιμένουμε το ΚΤΕΛ Πρέβεζας να συμπεριλάβει και την Πάργα στο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των τερματικών σταθμών.

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ

Ο Κώστας Αλεξίου επανεξελέγη πρόεδρος της Πανηπειρωτικής

Ο καθηγητής Κώστας Αλεξίου (από το Βουλγαρελί της Άρτας) επανεξελέγη πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας, μετά τις πρόσφατες εκλογές 2-4-2001. Η έκδοσή μας του εύχεται καλή δύναμη.

ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Ημερολόγιον Ελευθέρου Ανθρώπου 1937

Αντιθέτως προς τας άλλας εορτάς, δια τας οποίας ώρισαν μίαν σταθεράν ημερομηνίαν, την εορτήν του Πάσχα οι πατέρες της Εκκλησίας αφήκαν να κυμαίνεται μεταξύ 35 ημερών. Τούτο βέβαια δεν έγινε άνευ λόγου, όπως θα ιδώμεν. Ανέκαθεν τόσην σημασίαν είχαν δώσει οι Χριστιανοί εις την Ανάστασιν του Χριστού, ώστε προσεπάθησαν να εορτάζουν την ανάμνησιν αυτής όσον το δυνατόν ακριβέστερον εντός των χρονικών ορίων, εις τα οποία συνετελέσθη το κοσμοσωτήριον γεγονός. Δια να το επιτύχουν δε ανέτρεξαν εις την κυριωτέραν και εγκυρωτέραν πηγήν: τα Ευαγγέλια.

Από την αφήγησιν λοιπόν τούτων γνωρίζομεν ότι ο Ιησούς εσταυρώθη ημέραν Παρασκευήν, ότι το ακολουθούν Σάββατον οι Εβραίοι εόρταζαν το Πάσχα των («Και αυτοί ούκ εισήλθον εις το πραιτώριον ίνα μη μιανθώσιν, άλλ' ίνα φάγωσι το Πάσχα» - Ιωάννης) και ότι η Ανάστασις έγινε «τη επιφωσκούση εις μίαν Σαββάτων» τα ζημειώματα δηλ. της πρώτης ημέρας της εβδομάδος, η οποία, καθ' Εβραίους, ήτο η Κυριακή. Συγχρόνως γνωρίζομεν, πάντοτε από τα Ευαγγέλια, ότι κατά την ημέραν της σταυρώσεως συνέβη έκλειψις ηλίου, εκ του οποίου καθ' ανάγκην συμπεραίνομεν ότι ήτο πανσέληνος, όπως αποδεικνύεται άλλως τε αστρονομικώς.

Ιδού λοιπόν όλα τα αναγκαία στοιχεία δια τον ακριβή ορισμόν της ημέρας της Αναστάσεως. Επειδή και εκ του κανόνος του εορτασμού του Πάσχα των Ιουδαίων και εκ των αλανθάτων αστρονομικών παρατηρήσεων προκύπτει ότι η πανσέληνος εκείνη ήτο η πρώτη μετά την εαρινήν ισημερίαν, άρα δια να εορτασθή κανονικώς το χριστιανικόν Πάσχα πρέπει να πληρούνται τα εξής στοιχεία: α) Να έχη συμβή η εαρινή ισημερία. β) Να έχη παρέλθη η πρώτη μετ' αυτήν πανσέληνος. Η αμέσως επομένη Κυριακή είναι η επέτειος της Αναστάσεως. Ότε αν η πανσέληνος συμβή μετά τα μεσάνυχτα Σαββάτου προς την Κυριακήν, το Πάσχα αναβάλλεται δια την επομένην Κυριακήν.

Επί των στοιχείων πράγματι τούτων εβασίσθη η Α' εν Νικαία Οικουμενική Σύνοδος, η οποία έθεσεν οριστικώς τον κανόνα της εορτής του Πάσχα δια να τερματίση την επικρατούσαν μέχρι τότε αταξίαν εις τον χριστιανικόν κόσμον ο οποίος, συνεπεία κακών ερμηνειών, δεν ε-

ώρταζε το Πάσχα κατά την ιδίαν παντού ημέραν.

Το κακόν είναι ότι οι πατέρες οι οποίοι εις τους υπολογισμούς των έλαβαν υπ' όψιν τα άνω επιστημονικά στοιχεία, από συνήθη προσήλωσιν εις το γράμμα των Ευαγγελίων παρεισήγαγαν και εν στοιχείον παροδικότητος και ασταθείας, ώρισαν δηλ. ότι δια να εορτασθή το Πάσχα έπρεπε να προηγηθή το Πάσχα των Εβραίων. Τούτο όμως βασίζεται επί εσφαλμένου ή ατελούς ημερολογιακού συστήματος. Κατά γράμμα λοιπόν τηρουμένου του κανόνος της Α' Οικουμενικής Συνόδου, επειδή το Πάσχα των Εβραίων καθυστερεί κατ' έτος, θα έλθη κατ' ανάγκην μία εποχή, κατά την οποίαν οι απόγονοί μας παρασυρόμενοι από τους Εβραίους θα εορτάζουν Πάσχα κατά τα κυνικά καύματα κατ' αρχάς, κατά τον χειμώνα αργότερον.

Η μεταβολή αυτή δεν είναι βεβαίως αντιληπτή διότι η καθυστέρησις γίνεται βραδέως, φθάνουσα μίαν περίπου ημέραν εις διάστημα 128 ετών. Με την πάροδον όμως των ετών το λάθος γίνεται σημαντικόν. Κι έτσι θα συμβή το εξής: Ένας χριστιανός ζων κατά τον 100όν αιώνα, θα εορτάζη το Πάσχα πηγόμενος και πνιγόμενος από τα κυνικά καύματα και ακούων εξ ενός τον Ευαγγελιστήν ββαιώνοντα ότι κατά την εποχήν του Πάθους οι άνθρωποι του αρχιερέως ηναγκάσθησαν ν' ανήκουν πυράν δια να θερμανθούν, εξ άλλου δε πληροφορούμενος από τα βιβλία της εποχής μας ότι εστολίζαμεν τους επιταφίους με πασχαλιές και μενεξέδες. Τοις ουτοτρόπως ανατρέπεται ο κύριος σκοπός του κανόνος του Πάσχα. Και διερωτάται κανείς αν δεν θα ήτο προτιμότερον να ωρίζετο και δια το Πάσχα μία ωρισμένη και σταθερά ημερομηνία, όπως δια την Γέννησιν και δια την Βάπτισιν, ώστε ν' απαλλαγώμεν από την άδικον και άσκοπον αναστάτωσιν των κινητών εορτών.

Το πράγμα όμως δεν είναι εύκολον, διότι ο εορτασμός του Πάσχα εντός μεταβλητού χρονικού περιθωρίου κατήντησε να περιβληθή δογματικόν χαρακτήρα. Τόσον, ώστε η Εκκλησία, η οποία παρέδεχθη επί τέλους την χρονολογικήν μεταρρύθμισιν του 1923 και προς αυτήν προσήρησεν όλον το εορτολόγιον, δεν ετόλμησε να θίξη την εορτήν του Πάσχα, η οποία έτσι εξακολουθεί να τελείται ακριβώς κατά τις διατάξεις του καταργηθέντος ημερολογίου.

Εννοείται ότι αυτό επιφέρει ανωμαλίας και συγχύσεις. Εις την εορτήν ιδίως του Αγ. Γεωργίου επήλθε σωστή σαλαστοποίησης. Επίσης η βεβαίωσις των παλαιών πασχαλιολογίων ότι το Πάσχα δεν είναι δυνατόν να συμβή ενωρίτερον της 22ας

Μαρτίου και βραδύτερον της 25ης Απριλίου αποδεικνύεται ανακριβής, αφού εφέτος π.χ. θα έχωμεν Πάσχα την 28ην Απριλίου, και εις τα 1937 θ' ακούσωμεν το «Χριστός ανέστη» εις τας 2 Μαΐου.

Ο ονομαστός καθηγητής της Μεγάλης του Γένους Σχολής, εις την Κων/πολιν, Ανδρέας Σπαθάρης, εις μίαν αξιοσημείωτον «Μελέτην περί Πασχαλίου» είχε καταλήξει εις το συμπέρασμα ότι έπρεπε μεν να μείνη άθικτος ο υπό της Α' εν Νικαία Οικουμενικής Συνόδου (325) τεθείς κανών, ν' ανατεθή όμως εις τα αστροσκοπεία ο επί τη βάσει αυτού άνευ παρερμηνειών καθορισμός του αιωνίου Πασχαλίου. Αυτό βέβαια θα ήτο το λογικότερον, ώστε να γνωρίζομεν πότε πρέπει να εορτάσωμεν το Πάσχα, όπως γνωρίζομεν με ακρίβειαν δευτερολέπτων πότε θα συμβή μία έκλειψις του ηλίου και της σελήνης ή ένα οιονδήποτε άλλο ουράνιον φαινόμενον, και μετά χιλιάδας ακόμη ετών. Εν τούτοις πάντοτε προτιμότερον είναι να λείψη αυτή η αναστάτωσις και να υπάρχη μία τακτική ημέρα, καθ' ην να εορτάζωμεν την ανάμνησιν της Αναστάσεως. Τούτο πράγματι υποστηρίζεται σήμερα από πολλούς και αναμφιβόλως θα εφαρμοσθή μίαν ημέραν. Θα ήτο όμως φρόνιμον να μη επιδειχθή ανωφελής σπουδή, αλλά να προηγηθή και επιτευχθή παγκριστιανική συνεννόησις, ώστε να μη έχωμεν νέον σάλον.

ΠΟΤΗΜΑ

Ανάστασις

Φαιδρά ημέρα σήμερον ο Κύριος ανέστη
Λάριν της σωτηρίας μας τον θάνατον υπέστη
Απ' την πολλήν αγάπην Του εις τον λαόν υψώθη
Ζωήν αιώνιον έδωκεν. ο άνθρωπος εσώθη.

Είον άδη φώναν κατέβηκε αφαρτωλούς να σώση
Μετανοούντας να δεχθή συγκόρηση να δώση.
έδραυσε πύλας σιδηράς, ο δράκων δεν αντίστη.
Τον έδεσεν η προσοχή, ο θάνατος απέστη.

Ως τροπαιούχος νικήτης στους ουρανούς ανέβη.
Κατέσας πάλιν τον Αδάμ τον Κόπον που παρέβη.
Τούτσισε το χειρόγραφον, ως Άρχων και Δεσπότης.
εξ άδου τον ελπίρωσε που ήγανε δεσπότης.

Η φύσις η ανθρώπινη σήμερον εθεώρη.
Με τον Πατέρα και Θεόν πάλιν συμφιλιάθη.
Είους ουρανούς να κατοική, οικήτορας κατέστη.
Συγκληρονόμος του Ιησού, ότι Χριστός ανέστη.

Μοναχού Πέτρου
κατά κόσμον
Ηλία Ζώτου

Κραυγή Αθωνικής ησυχίας

Πέτρου Μοναχού Αγιορείτου

Μέσα στη μυστικιστική ατμόσφαιρα της αγιορείτικης φύσης, ακούγεται μυστική και κατανυχτική η κραυγή του Μοναχού Πέτρου.

Είναι μια κραυγή που ξεχειλίζει, σαν ορμητικό κύμα, από τα βάθη μιας καρδιάς γεμάτης τρυφερότητα, βαθιά πίστη, πνευματική έξαρση, αγωνία και υπαρξιακή αναζήτηση της αλήθειας και της λύτρωσης.

Ο Μοναχός Πέτρος, κατά κόσμο Ηλίας Ζώτος, γεννήθηκε σ' ένα από τα πιο όμορφα χωριά της Ηπείρου, την Ανθούσα. Το χωριό βρίσκεται τρία χιλιόμετρα από την ιστορική και γραφική Πάργα, και μοιάζει με απέραντο περιβόλι που το πλημμυρίζουν οι ελαιώνες και οι κήποι με τις λεμονοπορτοκαλιές που όταν ανθίζουν, μυρώνουν μεθυστικά την ατμόσφαιρα. Άπειρες βρύσες κατακυλούν τα κρυστάλλινα νερά τους και βαθύσκια πλατάνια πλαισιώνουν την πλατεία του χωριού. Από πάνω, σαν περικεφαλαία πολέμου, στέκεται το Κάστρο, περήφανο, επιβλητικό. Το είχε κτίσει ο Αλή-Πασάς για να μπορεί απ' εκεί να πολιορκεί την αδούλωτη Πάργα.

Αυτή την όμορφη φύση βιώνει ο Μοναχός Πέτρος και αυτήν κουβαλάει στη μνήμη και στην καρδιά. Δικνίζεται από τις θωπευτικές ομορφιές της και αυτές τροφοδο-

τούν το ανοιξιάτικο όραμά του, που θα μεταφέρει στην καταπράσινη αγιορείτικη φύση. Εδώ, στην ιστορική Μονή του Οσίου Γρηγορίου, όπου ο ουρανός αγκαλιάζει τη γη, και που το γαλαζωπό κύμα, πλέκει ύμνους στη Μεγαλόχαρη, ασπάζοντας ευλαβικά τα κρσπεδα των ιστορικών Μονών, εδώ που ενώνεται ο χρόνος με την αιωνιότητα, θα στηθεί την πνευματική του σκήτη και θ' αφήσει τη Μούσα να ψάλλει αιώνιους σκοπούς που θα γεμίσουν την αθωνική πολιτεία με κατανυχτικούς στίχους.

Στα ποιήματά του ανακαλύπτεις τον πνευματικό θησαυρό της καρδιάς του, την πύρινη φλόγα της αγάπης για το Θεό και το Μοναχισμό, την άκρα ταπείνωση, την τραγικότητα της αμαρτίας, τη βαθειά λαχτάρα και νοσταλγία να συνομιλήσει με το Θεό, την απέραντη αγάπη του Θεού και τη θέληση να φωτίσει το υπαρξιακό αδιέξοδο του ανθρώπου, αρκεί ο άνθρωπος να ξεπεράσει τον σκεπτικισμό και τις αμφιβολίες και να εμπιστευθεί την ύπαρξη του στο Θεό.

Το πορφυρένιο όραμα της βασιλείας του Θεού τότε γίνεται πραγματικότητα.

Από τα χείλη του π. Πέτρου στάζουν σταλακτίτες πνευματικότητας, που απλώ-

νονται με χάρη και θέρμη στους ομοιοκαταληκτικούς στίχους του. Οι στίχοι του, πυρωμένοι με πίστη και αγάπη, με απλότητα και ζωντάνια, με πλούσιο λυρισμό, με αρμονία και μουσικότητα, αποπνέουν το πνευματικό άρωμα της αθωνικής ασκητικής, όπως βιώθηκε από τους αγίους Πατέρες και ασκητές της αθωνικής πολιτείας.

Στα περισσότερα ποιήματα τονίζεται εμφαντικά η τραγικότητα της αμαρτίας και εξαιρετική η στοργική αγάπη και συγχώρηση του Θεού, η άπειρη ευπλαχνία του, προς τον αδύναμο άνθρωπο, η συμπιλίωση που πραγματώνεται με την αυτογνωσία του ανθρώπου, τη μετάνοια, τη συντριβή και τη θέληση για λύτρωση.

Το σιγανό και απαλό πάφλασμα που κάνει το κύμα, στα ακανόνιστα μυτερά βράχια των αγιορείτικων ακτών, το ήρεμο και ολόδροσο αεράκι που κατεβαίνει από τη φαλακρή κορυφή του Άθω, το μυστικό θρόισμα των φύλλων πάνω στα δέντρα, το διαπεραστικό και ολοκάθαρο τραγούδι των πουλιών, οι χρυσαφένιες ακτίνες που σκορπίζει σπάταλα το φεγγάρι, πάνω στην σκοτεινή οθόνη του αγιορείτικου τοπίου, εμπνέουν τον π. Πέτρο και διαμορφώνουν αθόρυβα και μυσταγωγικά το ποιητικό του ταλέντο.

Η ποιητική του φύση, ξεπετιέται ολόζωντανη σε κάθε του ποίημα. Αυτό το βλέπουμε στη ζωρότητα των ματιών του, στη φωτεινότητα του προσώπου του, στον κρυστάλλινο τόνο της μουσικής του φωνής.

Ευχόμαστε στον π. Πέτρο, τα πνευματικά του μηνύματα ν' αγγίζουν τις καρδιές μας, να βλαστήσουν πνευματικότητα, ν' ανάψουν στα κατάβραθα της ύπαρξής μας, τη μεγάλη πυρκαγιά της αγάπης προς το Θεό, που οι πύρινες φλόγες θα φτάσουν στο θρόνο του αρνίου.

Επίσης ευχόμαστε πάντα η Μούσα να τον εμπνέει, ώστε με την πνευματική του λύρα να μας χαρίζει κατανυχτικά ποιήματα, που θα ομορφαίνουν τη ζωή και θα χαρίζουν στον ταραγμένο αιώνα μας, το αναστάσιμο φως της χαράς, της ελπίδας, της λύτρωσης.

Παναγ. Κυρούσης
Συγγραφέας

«ΚΑΣΤΡΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ»

Στις 25 Απριλίου 2001, ημέρα Τετάρτη και ώρα 19:30 έγιναν τα εγκαίνια της έκθεσης «Κάστρων Περίπλους: Κάστρο Πάργας», σε αίθουσα του Ξενοδοχείου «Parga Palace». Η έκθεση παρέμεινε ανοικτή για το κοινό έως τις 25 Μαΐου 2001. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν στοιχεία από τις μελέτες συνολικής ανάδειξης των 36 μνημείων του προγράμματος, οι προτάσεις για την ασφαλή επισκεψιμότητά τους και ειδικότερα του Κάστρου Πάργας.

Κατά την εκδήλωση έγινε εκτενής παρουσίαση των παρεμβάσεων και του έργου που εκτελείται στο Κάστρο Πάργας. Το συνολικό πρόγραμμα «Κάστρων Περίπλους» εστιάζεται σε μνημεία φρουριακού χαρακτήρα σε παράκτιες περιο-

χές της νησιωτικής Ελλάδας και υλοποιείται από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων του Υπουργείου Πολιτισμού, το οποίο οργάνωσε την έκθεση.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Αγάλματα από ενιαίο σύρμα

Η σύγχρονη ελληνική αντίληψη της γλυπτικής.

— Στόχος: Να περάσετε ωραία, να ακούσετε νέα ενδιαφέροντα, να αποκομίσετε χρήσιμα.

— Τι εστί σύρμα;

Α. Λέξη της ελληνικής γλώσσας, γένους ουδετέρου, τρίτης κλήσεως, περιτοσύλλαβο (για άγνωστους λόγους).

Ελληνολογία, ελληνοφιλία, ελληνομαχία. Δύο παραδείγματα της περασμένης χιλ. Ελληνικές λέξεις και ευρωπαϊκά λεξικά. (Ελληνική απολογία).

Β. Εύκαμπτο, μεταλλικό αντικείμενο, μονοδιάστατο.

Βιογραφικά.

Η περιπέτεια των αγαλμάτων από ενιαίο σύρμα.

Περί της εικαστικής αντίληψης του παιχιδιού.

Περί παιγνιδιών γενικώς και εξειδικευμένως, κατά τις τρεις περσελθούσες χιλιετίες.

Η περιπέτεια τεμαχίου σύρματος στον ενεστώτα και στον αμφιπλευτικό κόσμο. Η φαντασία, η έμπνευση και οι ερωτηματικές αντωνυμίες. (Περί γλωσσών, κωδικοποιήσεων, κρυπτογραφησεων).

Περί καλού και περί κάλλους γενικώς.

Περί «θαυματουργών» εικαστικών έργων.

Η θεωρία του ενιαίου σύρματος.

Γ. Αγωγός ηλεκτρονίων.

Περί αγωγών γενικώς και εξειδικευμένως όταν τα εισερχόμενα εξέρχονται μεταλλαγμένα. Η εικαστική αντίληψη της αγωγής.

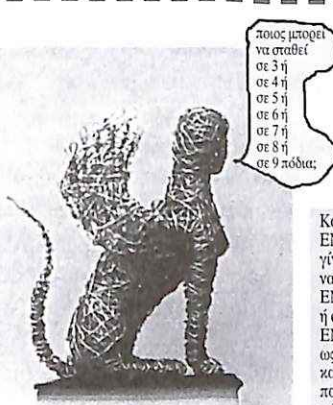
— Να προτείνω την επίλυση ενός προβλήματος (περί τον αριθμό των προγόνων καθενός).

— Να ζητήσω βοήθεια εργαλείων και γνώσεων.

— Να ζητήσω τη γνώμη (ανωνύμως και χωρίς ευθύνη).

— Να διαφημίσω και να ζητήσω συνεργάτες για ένα ηλεκτρονικό περιοδικό.

Λες το ENIAIO σύρμα να είναι ο μύθος που οδηγεί από το λαβύρινθο των θεωριών στο αίθριο της ENIAIAS ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ;

Και εφόσον τα ENIAIA γίνουν της μόδας να οδηγεί και στον ENIAIO ΘΕΟ ή στην ENIAIOΠΟΙΗΣΗ ως αντίδοτο στην κακή παγκοσμιοποίηση και κάθε κακή ποιήσει;

ΟΜΙΛΙΑ

Με στόχο να ξανασημπεθεριάσουμε την Τέχνη με την Επιστήμη, ο αυτοαποκαλούμενος ανεξάρτητος διανοούμενος εικαστικός και ερασιτέχνης προφήτης, προσκαλεί τους καθ' οιονδήποτε τρόπο διανοούμενους -ειδικά όσους γεννήθηκαν σε έτος μονό- να συζητήσουμε μερικά θέματα που προκύπτουν από τη σύγχρονη εικαστική αντίληψη του Κόσμου και του ανθρώπινου σώματος.

Πέμπτη 24 Μαΐου 2001, ώρα 15:00

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

Το συμπεριερό Τέχνης-Επιστήμης ξεκίνησε σε θετικό δρόμο.

Ο κ. Μανόλης Φθωράτος, Διευθυντής του Ινστιτούτου Πυρηνικής Φυσικής του «Δημόκριτου»: «Υπάρχει μια θεμελιακή σχέση μεταξύ του τρόπου που αντιλαμβάνεται τον Κόσμο ο καλλιτέχνης και του τρόπου που τον αντιλαμβάνεται ο φυσικός».

Μετά τον πρόσκαιρο θρίαμβο της φυσικής στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα που πίστεψε ότι έφτασε στα θεμέλια και κατανόησε τον Κόσμο, διαπίστωσε ότι ο Κόσμος είναι πολύ πιο πολύπλοκος απ' όσο πίστεψε.

Απόψεις του καλλιτέχνη: Βεβαίως τα επιτεύγματα της Επιστήμης είναι σε υπερθετικό βαθμό θαυμαστά.

Οι πολύ υψηλές θερμοκρασίες που επιτυγχάνονται με τη χρήση άλλων καυσίμων υλικών, εκτός των ξύλων, της κοπριάς, όντε και των λιθανθράκων, και οι εξ αυτών πολύ υψηλές ταχύτητες των μεταφορικών μέσων, των βασιτικών και των διαστημικών πυραύλων.

Η εικαστική αντίληψη του Κόσμου με τα σύγχρονα οπτικά εργαλεία, τηλε-μικροσκόπια, από τα οποία όμως δεν μάθαμε ακόμη ποιο είναι το πιο μικρό πράγμα στον Κόσμο.

Τα θετικά επιτεύγματα της Χειρουργικής, αλλά και οι προχειρότητες της χημειοθεραπείας και προσφάτως οι ακροβατισμοί της Γενετικής. Η καταγραφή και η αναπαραγωγή των ήλων και των εικόνων.

Όμως, όλα αυτά συμβάλλουν στην επίλυση των προβλημάτων των ανθρώπων που βασικά είναι κοινωνικά, ψυχολογικά και υπαρξιακά.

Και η καλλιτεχνία να περιπλανάται οπισθοδρομώντας σε αντιλήψεις του παρελθόντος.

Αμφιβάλει ο εικαστικός καλλιτέχνης για τα θεμέλια της σύγχρονης φυσικής δηλ. το όριο της ταχύτητας του φωτός και το απόλυτο των μέχρι τώρα γνωστών φυσικών νόμων. Χωρίς να αρνείται την ύπαρξη πηλασίου για απόλυτες έννοιες. Αντιθέτως, πιστεύοντας ότι οι εικαστικοί νόμοι -αν υπάρχουν τέτοιοι- πρέπει να είναι απόλυτοι σε οποιοδήποτε Σύμπαν, όταν υπάρχουν όντα με εμπειρικές αντιλήψεις.

Ο εικαστικός καλλιτέχνης ανέπτυξε μια νέα θεωρία της λειτουργίας των αρχαίων ελληνικών αγαλμάτων που την παρομοιάζει με τη λειτουργία των σύγχρονων σημάτων της τροχαίας και αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα των μυστικών.

Για τα αγάλματα από ενιαίο σύρμα. Στην ερώτησή τι εστί σύρμα, αφού εξέφρασε την άποψή του περί της επιβαλλόμενης αναθεώρησης των ορισμών των λέξεων, απαντά, Σύρμα εστί:

Α) Λέξη της ελληνικής γλώσσας (για άγνωστους λόγους) γένους ουδετέρου, της τρίτης κλήσεως και περιτοσύλλαβη.

Με την ευκαιρία, αναφέρθηκε στην ελληνολογία, την ελληνοφιλία και σε δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα της ελληνομαχίας κατά τη διάρκεια των παρελθόντων αιώνων. Και ευχήθηκε, να πραγματοποιηθεί κάποια καλλιτε-

χνο-επιστημονικό-φιλοσοφικό περφόρμανς (έτσι τις ήνετε τότε αυτές δραστηριότητες) με τίτλο «Ελληνική απολογία» όπου,

Ο ΕΛΛΗΝΑΣ θα απολογηθεί για διάφορα γεγονότα τύπου: Γιατί οι Έλληνες αφήσαν τις ιδέες του Δημόκριτου, το ηλιοκεντρικό σύστημα του Αρίσταρχου, γιατί ασπάστηκαν τον Χριστιανισμό κ.ά.

Β) Εύκαμπτο μεταλλικό αντικείμενο με το οποίο μπορεί να αναπαράσταται η πορεία οποιουδήποτε κινούμενου αντικειμένου σε όλες τις διαστάσεις του χώρου ή του χωροχρονικού συνεχούς, ερήμην της καλλιτεχνικότητας των καμπυλών του.

Γ) Αμφίδρομος αγωγός ηλεκτρονίων, όπου τα εισερχόμενα ηλεκτρόνια εξέρχονται απαρήλαστα, αντιδιαστέλλοντας άλλους αγωγούς, όπου τα εισερχόμενα αντικείμενα εξέρχονται μεταλλαγμένα, υπονοώντας τους έμβριους οργανισμούς.

Ο εικαστικός καλλιτέχνης αναφέρθηκε επίσης στην άδικη μοίρα των νέων ιδεών, ιδίως εκείνων που παράγουν περιουσιακά στοιχεία, και συνήθως γίνονται βορά των ισχυρών της αγοράς.

Και κατέληξε στις περσιότητες του ότι υπάρχουν βασικά-τα χαρακτηριστικά του ανθρώπινου σώματος τα οποία διαφεύγουν της προσοχής των σύγχρονων Επιστημών, η έρυνα των οποίων είναι βαρύς μόχθος για τις δυνάμεις, τις επισημονικές γνώσεις και τις οικονομικές δυνατότητες ενός εξακονταετή αυτοδίδακτου εικαστικού καλλιτέχνη.

Ο γυρισμός

Γράφει η Τούλα Στεφανίδου-Μαλακιάτα

Αντιγράφω από ένα μαθητικό μου τετράδιο. Είμαστε στα 1934 στο Αγρίνιο.

Πότε πέρασαν 9 μήνες και ήρθε το καλοκαίρι. Τι ωραία, θα πάψουν πια τα μαθήματα, οι γραμματικές και τα μαθηματικά. Θα ξεκουραστούμε για τρεις μήνες. Πολύ καίρομαι γιατί θα πάω στους γονείς μου και στις αδελφές μου. Με ανυπομονησία περιμένω να έρθει η μαμά μου να με πάρει. Τη βλέπω να έρχεται μια μέρα, με τη μικρή μου αδερφή. Πώς μου φάνηκε η αδερφούλα μου, είχε μεγαλώσει και φαινότανε σαν μια μεγάλη κούκλα.

Το απόγευμα θα φύγω. Αισθήματα λύπης άρχισαν να πλημμυρίζουν την καρδιά μου για κείνους που θα άφηναν και χαράς για κείνους που θα εύρισκαν.

Ξεκινήσαμε από το Αγρίνιο. Φτιάσαμε στον Καρβασαρά. Το βράδυ θα ερχόταν το πλοίο. Σε λίγο το βαπόρι έσχιζε τα γαλανά νερά του Αμβρακικού. Τι ωραία που ήταν ο ουρανός καταγάλανος και γεμάτος αστέρια. Ο θαλασσινός αέρας μας δρόσιζε το πρόσωπο. Οι ώρες περνούν γρήγορα.

Ήταν νύχτα όταν φτιάσαμε στην Πρέβεζα. Όμως το πλοίο ξεκινά αμέσως πάλι. Αφήνομε οιγά-οιγά τα σπύια της Πρέβεζας και το πλοίο ανοίγεται στ' ανοικτά. Τώρα αρχίζει να ξημερώνει. Τα αστέρια οιγά-οιγά σβήνουν, από μακριά βαρκούλες φαίνονται που βγαίνουν για ψάρεμα και φαίνονται σαν μεγάλα κάτασπρα πουλιά. Σε λίγο στην ανατολή φάνηκε ο ήλιος. Τότε το πλοίο άραξε στο λιμάνι της Πάργας.

Στενοχωριέμαι όμως που θα μείνουμε τόσες ώρες έως ότου έρθουν τα ζώα. Ήρθαν το απόγευμα. Εμείς αφήνομε την Πάργα. Ξεκινάμε και η χαρά μου μεγαλώνει, γιατί το βράδυ θα είμαι στην πολυαγαπημένη πατρίδα μου.

Προχωρούμε, δεν βλέπουμε πια τη θάλασσα. Στο δρόμο τα πουλιά κελαϊδούν γλυκά μέσα στα σχοινιά και ρυάκια. Είναι ησυχία, μόνο τα κουδούνια των ζώων μας ακούγονται. Καθόσο προχωρούμε τόσο καλύτερα διακρίνονται οι μινι-ρέδες των τζαμιών.

Από μακριά ακούγεται η φλογέρα του βοσκού. Είναι ηλιοβασίλεμα και έχομε σχεδόν φτιάσει. Τι ωραία που φαίνονται τα άσπρα σπύια στους πρόποδες του βουνού. Αρχίζουν οιγά-οιγά να διακρίνονται τα καφασωτά και καμπυλωτά παράθυρα των τούρκικων οπιών. Σε λίγο ακούστηκε η φωνή του Χότζα και οι Τούρκοι τρέχανε να προσευχηθούν.

Φτιάσαμε. Στο δρόμο στεκόμαστε εδώ και κει. Παντού βλέπω το κόκκινο φεσάκι και τη λευκή φουστάνελα. Μια χαρά πλημμυρίζει την καρδιά μου.

Φτιάσαμε στο σπίτι. Όλα τα ξαναβλέπω όπως τα άφησα. Η χαρά μου δεν περιγράφεται. Όλη τη νύχτα δεν κοιμήθηκα, περίμενα με ανυπομονησία να ξημερώσει.

Τυχερά τα παιδιά σήμερα. Έχουν σχολεία δίπλα στα σπύια τους.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Διορθώσεις προηγούμενου τεύχους σελ. 14,2.

Η ταινία νυφοπάζαρο γυρίστηκε το 1969 και όχι το 1973, ως αναγράφεται.

Νυφοπάζαρο

ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΝ

ΕΛΕΝΗ ΑΝΟΥΣΑΚΗ - ΠΟΠΗ ΑΣΤΕΡΙΑΔΗ - ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΙΟΛΑΡΗΣ - ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΔΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΡΟΥΜΑΤΟΣ - ΜΑΡΙΖΑ ΚΩΧ και ο ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ

ΑΛΕΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ - ΜΕΜΑ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΕΡΤΗΣ - ΕΛΕΝΗ ΑΝΟΥΣΑΚΗ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΔΗΣ - ΝΙΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ - ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΝΑΝΕΡΗΣ

και οι
ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ - ΒΙΛΑΜ ΚΥΡΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΥΡΑΤ - ΚΑΚΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Σενάριο-Σκηνοθεσία: ΚΩΣΤΑΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Φωτογραφία: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Έτος γυρίσματος: 1969
Μουσική: Γιάννης Σπανός

Club med

1954: Λειτουργήσε στον Ύψο Κέρκυρας

1955: Αρχισαν οι επισκέψεις με καϊκι των μελών του στην Πάργα.

1959: και όχι 1957 λειτουργήσε στην Πάργα στη θέση Βάλτος.

1980: και όχι 1987 σταμάτησε η λειτουργία του στην Πάργα.

Τα στοιχεία είναι από το Club med Συγγρού 143.

Ο ιδρυτής του Club med Ζιλμπέρ Τριγκανό απεβίωσε στις 3-2-2001.

ΠΑΡΓΙΝΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 1821

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

ΑΓΙΟΒΛΑΣΙΤΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Γεννήθηκε στην Πάργα. Από το 1818 ήταν εγκαταστημένος στο Μεσολόγγι και ασχολιόταν με το εμπόριο τροφίμων, ποτών και πολεμοφοδίων. Η περιουσία του έφτανε τις 4 χιλ. τάληρα. Στην επανάσταση πήρε μέρος από την αρχή και διέθεσε γι' αυτή όλη την περιουσία του.

Κατά τη διάρκεια των πολιορκιών του Μεσολογγίου έδωσε πάνω από 7 χιλιάδες γρόσια για την αγορά τροφίμων και πολεμικού υλικού, μέχρις ότου έφτασε ο Μαυροκορδάτος, ο οποίος έφερε χρήματα, εφόδια και άλλα αναγκαία.

Στη δεύτερη πολιορκία κινδύνευσε πολλές φορές περνώντας με το καϊκι του κρυφά μέσα από τις γραμμές των εχθρικών καραβιών πηγαίνοντας στα Ιόνια νησιά, από όπου μετέφερε τρόφιμα και πολεμοφοδία για τους πολιορκημένους.

Χάρη στις πληροφορίες του ο Ελληνικός στόλος, που βρισκόταν τότε κοντά στο Μεσολόγγι στη θέση «Πεταλά» έκαψε μια εχθρική κορβέτα στον Άγιο Σώστη και κυριέψε δύο άλλα πλοία, γεμάτα με εφόδια και πολεμικό υλικό.

Αργότερα, όταν άρχισε η μεγάλη έλλειψη τροφών στην πόλη, με ένα τραμπάκελο και Βρατσέρα, πήγε στη νήσο Κάλαμο και με δικά του χρήματα αγόρασε άλευρα και άλλα είδη και τα έφερε στο Μεσολόγγι.

Όταν ο κλοιός από τη θάλασσα έγινε πιο στενός, δεν μπόρεσε πια να προσφέρει καμιά βοήθεια.

Για τις υπηρεσίες του στην πατρίδα, βεβαιώνουν οπλαρχηγό της εποχής εκείνης:

«Αρ. Μ. Αξ. 2372. Πιστοποιούμεν οι υποφαινόμενοι ότι ο Σταμάτης Αγιοβλασίτης εκτός ότι υπηρέτησεν απ' αρχής της επαναστάσεως στρατιωτικώς υπό την διεύθυνσίν μας μετ' άλλων δεκαπέντε συνοπαδών του διοικουμένων παρ' αυτού, αλλ' έτι έχων εφόδια εντός της πόλεως Μεσολογγίου εχορήγησεν επανειλημμένως εις τον στρατόν τον ευρισκόμενον εις τας τρεις κατά συνέχειαν πολιορκίας του Μεσολογγίου χρήματα, πολεμοφοδία και άλλα διάφορα τρόφιμα είδη, και δια τα οποία δεν έλαβεν ούτε λεπτόν από τας διαφόρους κατά καιρούς Κυβερνήσεις, αν και το ποσόν των χορηγηθέντων ειδών τούτων νομίζομεν, υπερβαίνει τας επτά χιλιάδας γρόσια του τότε καιρού ο ίδιος δε πολλάκις εν τη πολιορκία ερριψοκινδύνευσεν διαβαίνων δια θαλάσσης εν τω μέσω του οθωμανικού στόλου μετακομίζων από τα πλησίον Ιονικά νησιά τροφάς και άλλα διάφορα προς χρήσιν των πολιορκημένων. Επίσης δια ενεργείας του ίδιου ο εγγύς του Μεσολογγίου Ελληνικός στόλος έκαυσε την εις Άγιον Σώστην τουρκικήν κουρβέταν.

Δί' όλα ταύτα, τα οποία ακριβώς γνωρίζομεν και ομολογούμεν με βάρος της συνειδήσεώς μας, δίδομεν το παρόν μας προς τον ειρημένον κ. Σταμάτην Αγιοβλασίτην δια να τω χρησιμεύσιν όπου ανήκει.

Αθήναις την 27 Δεκεμβρίου 1843
Ζώης Πάνος
Κίτζος Τζαβέλας
Κων/νος Βέρας
Παλιοκώνστας
Π. Ραπτάκος»

ΚΑΦΥΡΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Γεννήθηκε στην Πάργα. Καταγόταν από μεγάλη οικογένεια. Πήρε μέρος στον Αγώνα από την αρχή, στο τμήμα του Περραιβού και πολέμησε για την κατάληψη της Πάργας. Μετά τη διάλυση του τμήματος των Παργινών, μαζί με την ομάδα του πήγε στο κάστρο της Ρηνιάσας.

Παραβρέθηκε στις μάχες, που έγιναν στην περιοχή, στην πολιορκία της Βόνιτσας και σε άλλες συγκρούσεις σε διάφορες περιοχές της Αιτωλοακαρνανίας. Έφερε το βαθμό του αξιωματικού.

Για τη δράση και την προσφορά του στην πατρίδα κάνει λόγο και ο ίδιος στις γραπτές ενθυμήσεις που μας άφησε:

«... Τα όσα έπραξα ότε επήγα δια το γένος.

Α' Μετά τον πόλεμον της Πάργας επήγα εις την Ρηνιάσα όπου ήτανε εξουσιαστής ο κος Χριστόφορος Περεβός και εκεί εσύστησα την φρουράν μου και εκείθεν διέβαινε και μία βάρκα του καπετάν Δημητρίου Κόκκινου Πάργιου εφορτωμένη αραβόσιτον μοδίων 250 τα οποία επήγα επάνω ως τα έπασα και τον έκαμα... επειδή ήταν και υπερετζιώτες τούρκικες και επειδή ήταν Ιωνική η Σημαία επλήρωσα τον ναύλον κατά το κοντράτο και το εξεφόρτωσα εις την Ακαρνανίαν της Αγ. Τριάδος, έπειτα αλέθαμεν και ετρώγαμεν ούτω ο στρατός από αυτό και ο ιδικός μου και εκείνος του Περεβού, έπειτα από ολίγας ημέρας εδιάβαινε ο Κεχαγιάμπεης του Ρουσίτ Πασά από τα Ιωάννινα με 4 χιλιάδας Τούρκους και όταν μας είδε μας εκτύπησε με πόλεμον.

Και επολεμήσαμεν ως τρεις ώρας είτα ιδών ότι δεν κατορθώνει τίποτε έφυγα και επήγα εις το Φανάρι να πολεμήσω με τον μακαρίτην Κυριακούλην και άφηκεν 18 άνδρας μέσα εις την εκκλησίαν δια να του φυλάττωσιν το γέννημα και ημείς τους εφονεύσαμεν όλους και ανεβάσαμε το γέννημα απάνω εις το κάστρον.

Έπειτα από 22 ημέρας εδιάβαινε ένα καϊκι με καπετάνον Σπύρο Καίτουμο και ήτανε φορτωμένων με βαρέλια και επάνω εις την κουβέρτα είχε τριάντα δύο Τούρκους δια να τους βγάλη εις την Πάργαν και ημείς μόλις τους είδαμεν απάνω εις την Κουρβέτα τους εφώναξαμεν φωτιά και εσκοτώσαμε οκτώ άνδρας και έπειτα με άλλην φωτιάν εσκοτώσαμεν άλλους πέντε είτα όμως υποταχτήκανε και ήρθαν απάνω μας και όταν εβγήκανε έξω, άφηκε έξω, και έπειτα τους εξετάσαμεν και τους επήραμεν ότι είχαν και δεν τους αφήσαμεν ούτε υποκάμισον και τους αφήσαμεν και επήγαμε ζόρκου και έπειτα εις την αγραπδιά όπου είχαν ορδοί οι Τούρκοι από την Πρέβεζαν.

Μετά ταύτα ο Περραιβός με έπεμψεν εις την Κέρκυραν να πάρω πολεμοφοδία, όπως δυνθώ, και ερχόμενος αυτόθεν ενδεδιμένος ως Πάξις, διότι το καϊκι ήτο παξιινό και φορτωμένο με βρώμην, και φθάς εις Κέρκυραν ο τότε Αρμυστής Αδάμ ήναψεν από θυμόν και ο υγειαστυνόμος ως φίλος μου με συμβούλευσε να φύγω όσον τάχιστα, διότι είχεν διαταγήν όποιος Πάργιος επήγενεν εκεί με καϊκι να του το αιχμαλωτίσουν. Λαβόντες δε τας αδείας δια Πρέβεζαν ανεχωρήσαμεν και επήγα-

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

μεν εις την Λευκάδα, και εδώκαμαν κουσταδέτο διότι μας είπεν ο υγειονόμος; Τι θέλομεν εδώ η άδειά σας είναι δια την Πρέβεζαν ακεί εμείς είπαμε δέσκε δια Πρέβεζαν, αλλά εμάθαμεν ότι έφυγεν αυτός ο άνθρωπος οπου είχε τα χρήματα, και επήγεν εις Μεσολόγγιον, και θα υπάγω εκεί να τον εύρω, εκεί εύρον ένα απεσταλμένον Πάργιον, όστις επήγαινε με γράμματα εις Κέρκυραν από τον Πρίγκιπα Μαυροκορδάτον, τον τότε Κυβερνήτην, και ο Διοικητής Άγγλος Ρέμπλας τον είχε αιχμαλωτίσει και του είχε σφετερισθή τα όπλα και επειδή έμαθεν ότι είμαι με αυτόν έστειλε με εσήκωσε και με πήρεν με το μονόζυλον υποκάτω εις το φρούριον της Σπινειάδας, και εκεί όπου επήγα εις το Κάστρο έγραψεν ο φρούραρχος του καπιτάνου Γάσσινα εις την Βόνιτσα ότι έφθασα εγώ εκεί και αυτός ο καπιτάνιος μου έγραψε δι' επιστολής χαιρετισμούς και να πασιώσωμεν να πιάσωμεν τον Δερβένι εις την Πάργαν μην εμβούν οι Τούρκοι από του της Πρεβέζης και υπάγωσιν εις την Βόνιτσα να τους βλάψουν.

Λαβών δε εγώ το γράμμα του εσυμφώνησα με τον φρούραρχον το πρωτοπαλήκαρον του Σαφάκα και μου έδωσε 20 ανδρώπους και επήγα εγώ ο ίδιος και επιάσαμεν αυτόν τον τόπον.

Μετ' ολίγας ημέρας επήγεν ο αρχηγός της Πρεβέζης με διάφορα πλοία και 800 Τούρκους και ο ίδιος Σαλίκαγας ήτο επί κεφαλής και παριστάμενος εις την Πρέβεζαν εφοδίαζε το φρούριον της Βόνιτσας.

Βλέπων δε εγώ τούτο επήγα εις την Βόνιτζαν και αυτοί εκλείσθηκαν εκεί εις το φρούριον και μας προκάλεσαν εις πόλεμον. Επολεμήσαμεν λοιπόν αυτήν την ημέραν και εκαλάσαμεν έως 200 εκθρούς αλλά εκάσαμεν έναν ήρωα το πρωτοπαλήκαρο, λεγόμενον Βασιδώρον όστις επληγώθη και μετ' οκτώ ημέρας απέθανεν.

Έπειτα επληγώθη ο αρχηγός των Τούρκων Σαλίκαγας, εφοδίασε το φρούριον δια των αναγκαίων και ανεχώρησεν.

Ακολουθως την επούσα ήλθεν ο στρατηγός καπετάν Γεωργάκης ο Βαρνακίωτης και επειδή είχαμε τελειώσει την μάχην με επήρε μαζί του και επήγαμε εις Παλέμπεν. Ανέβηκα εγώ εις το λεγόμενο χωρίον Παπίνα και εκεί εύρηκα τον καπετάν Γιαννά-

κη τον Ράκκον όστις ήτο εκεί μετά 300 ιδικών του στρατιωτών, ενώ δε εγευμάτιζε όλο το στράτευμα ακούσαμε πόλεμο και εκάμαμε τηλεγράφων με άλογα και ήλθεν είδησις ότι εγίνετο μάχη μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων και είχανε κλεισμένο τον καπετάν Θεόδωρο Γρίβαν, ο οποίος ήρχετο από τ' Άγραφα με 14 παλληκάρια και εκεί απάντησε το στράτευμα από τον Καρβασαρά ώρμησαν κατεπάνω του και τον περικύκλωσαν αυτός δε έπιασε θέσιν και επολεμούσε.

Μαθόντες δε ταύτα εσηκώθημεν από την τράπεζαν με βία και επήγαμεν εις την Κατούναν και εκεί ενώ εγίνετο ο πόλεμος ωρμήσαμε καταπάνω των εκθρών και τους εδιώξαμεν τους παρακολήσαμε και αυτόν επήγαν εις το ορδί τους.

Επήραμε δε τον Γρίβαν με τους ανθρώπους του και επήγαμεν εις το Ξηρόμερο. Και εκεί όπου ήμασταν με τον Καπιτάν Γεωργάκην Καρακώσταν εις του Παλάμπεν, ήλθε διαταγή από την Βουλήν να υπάγωμεν να λάβωμεν τα βραβεία μας. Και εγερθέντες επήγαμεν εις Μεσολόγγιον.

Εγώ αρρώστησα και ενώ εκειτούμην άρρωστος μου εμήνυσεν η Βουλή λέγουσα, Κύρε Καφήρα σε ανακαλούμεν να έλθης εις την Ιεράν Συνέλευσιν ως μέλος της πατρίδας να λάβης το βραβείον σου.

Αλλά ων άρρωστος μας έφερεν ο ρήγας και μας εγνωστοποίησαν την προσταγήν της Βουλής και μου είπε να στείλω απάντησιν εις την Βουλήν την οποίαν έκαμεν ο ίδιος και έδωκεν εις την Βουλήν.

Η επιστολή έλεγε ότι ήμουν εις κακήν κατάστασιν αλλά είμαι πρόθυμος να υπερασπίσω την πατρίδα μέχρι τελευταίας κηλίδας του αίματός μου, βλέπων ότι η υγεία μου εχειροτέρευσεν απεφάσισα να υπάγω εις την Κέρκυραν προς θεραπείαν μου.

Αλλά άμα φθάσας εις την Κέρκυραν ο Κυβερνήτης μαθώς τούτο να με διώξη. Εγώ δε επήγα εις την Ιταλίαν ένθα αναλαβών την υγείαν μου διέμεινα επί δύο έτη. Μετά δε δύο έτη επέστρεψα εις Κέρκυραν όπου είχεν ακολουθήσει ο θάνατος του μακαρίτου Κυβερνήτου μας και έμεινα εκεί ψυχρανθείς δε από τον θάνατον αυτού δεν επήγα εκ νέου στη Ελλάδα».

Συνεχίζεται

Μυκηναϊκός Θολωτός Τάφος πλησίον της Πάργας

Εις την θέσιν ωδηγήθην εκ πληροφορίας του ιερέως της Κοινότητος Αγ. Κυριακής (παλαιότερον Σιντιέλλας) κ. Παλαβάτσιου, καθ' ην εις το κτήμα Σταύρου Σουίδα υπήρχε κυκλικόν κτίσμα. Ο προ τινος αποθανών ιδιοκτήτης του κτήματος τούτου μου παρέδωσε προθύμως την ειكونιζομένην χαλκήν αιχμήν δόρατος, σχήματος φυλλομόρφου συν τη πληροφορία ότι το εύρημα προήρχετο εκ του τάφου τούτου, αποκαλυφθέντος τυχαίως υπό εργατών ασχολουμένων εις το κτήμα το έτος 1937. Η επί τόπου έρευνα επεβεβαίωσε την υπόθεσιν περί μυκηναϊκού τάφου, του βορειότερου θολωτού τάφου εις την δυτικήν Ελλάδα.

Το κτήμα κείται εις θέσιν Κίπερη, απέναντι

των Παξών, τρία χιλιόμετρα περίπου ανατολικώς της Πάργας, υπεράνω του ασφαλούς όρμου του Λιχνού, δεξιά και εις απόστασιν 5' από της εθνικής οδού προς Πάργαν. Ευρίσκεται επί ομαλής επιφανείας επί των κλιτύων της βουνοσειράς, 150 μέτρα περίπου υπεράνω της επιφανείας της θαλάσσης, κάτωθι βραχώδους κορυφής, η οποία θα ήτο δυνατόν να χρησημέυε και ως ακρόπολις (συνέλεξα όστρακα κλασσικά και ελληνιστικά). Ολίγον ανατολικότερον του τάφου διακρίνονται επί της επιφανείας του εδάφους λείψανα πιθανού τείχους μυκηναϊκού. Ολίγον χαμηλότερον ρέει φυσική πηγή ύδατος. Η θέσις, απέχουσα περί τα 15' από του όρμου του Λιχνού, 30' δε από του όρμου της Πάργας,

φέρει τα τυπικά γνωρίσματα των μυκηναϊκών ακροπόλεων.

Ο τάφος, επιμελώς κτισμένος κατά τον εκφορικών τρόπον δια μικρών πλακοειδών λίθων μαρμαροειδών (ύψος 8-10 εκ.), αλαξέυτων αλλά κανονικών, μεταφερθέντων εξ αγνώστου περιοχής, διατηρείται μέχρις ύψους 2 μέτρων και τι πλέον, αποτελείται δε εκ της θόλου (διαμ. βάσεως 3.90-4.05μ.) και του προς δυσμάς δρόμου, μήκους σωζομένου σχεδόν 5μ. (πλάτος του δρόμου παρά την θόλον 0.76μ., περαιτέρω εις απόστασιν 4μ., 1.02μ.). Το δάπεδον του δρόμου ήτο εστρωμένον δια μικρών χαλίκων θαλασσίων. Καθ' όμοιον τρόπον είχεν επι-

Συνέχεια στη σελίδα 15

Έξοδος από τα πάτρια ΣΙΝΑΣΟΣ

Τα γεγονότα

Η ΣΥΜΒΑΣΗ περί ανταλλαγής ελληνικών και τουρκικών πληθυσμών (με εξαίρεση τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης και τους εγκαταστημένους μέχρι το 1918 Έλληνες της Κωνσταντινούπολης) υπογράφηκε στη Λοζάννη στις 3 Ιουλίου 1923, οριστικοποιώντας τα τετελεσμένα.

Η Σινασός αποτελεί παράδειγμα μικρασιατικής κοινότητας που οργάνωσε μεθοδικά τον εκπατρισμό της και αναζήτησε εκ των προτέρων τόπο εγκατάστασης στην Ελλάδα, κινητοποιώντας τους μετανάστες συμπατριώτες της για βοήθεια και συμπαράσταση. Από τα πρακτικά που κατεγράφησαν στους κοινοτικούς κώδικες, οι οποίοι φυλάσσονται σήμερα στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, προκύπτει ότι δημιουργήθηκε «Οικονομολογική Επιτροπή» με πρωτοβουλία της αντιπροσωπείας των Σιναιτών στην Πόλη, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα θέματα του «σκληρού εκπατρισμού». Επιπλέον, ιδρύθηκαν δύο επιτροπές στη Σινασό, στις 20 Ιουνίου 1924, το Σωματείο της βοηθητικής επί της Ανταλλαγής Επιτροπής και το Σωματείο για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων του κτηματολογίου. Σκοποί των επιτροπών αυτών ήταν κατ' αρχήν η ανεύρεση τόπου εγκατάστασης στην Ελλάδα. Απορρίφθηκε η Παραμυθιά και οι Φιλιάτες με το σκεπτικό ότι εκεί υπήρχε αρβανιτιά και κινδύνευαν από ληστρικές επιδρομές, έλειπαν οι δρόμοι και ήταν μεγάλη η απόσταση από τους κυριότερους λιμένες και τα εμπορικά κέντρα της Ελλάδας και Τουρκίας, ο τόπος μαστιζόταν από την ελονοσία, κ.ά. Προτάθηκαν άλλες περιοχές σε Χαλκιδική, Δυτική Θράκη και Κρήτη, αλλά τελικά έγινε δεκτή η πρόταση για εγκατάσταση στην Πάργα. Συγκεντρώθηκαν χρήματα από τους Σινασίτες της Αμερικής και της Πόλης για τη μεταφορά των απόρων του χωριού και την αποστολή της κοινοτικής και εκκλησιαστικής περιουσίας στην Ελλάδα. Καταγράφησαν τα ακίνητα, φωτογραφήθηκε το χωριό, έγινε η εκκαθάριση των ταμείων όλων των σωματείων. Τέλος οργανώθηκε η μεταφορά πληθυσμού και κινητής περιουσίας. Η μεταφορά των ανταλλάξιμων ξεκίνησε περί τα τέλη Αυγούστου και ολοκληρώθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1924. Το τελευταίο τηλεγράφημα που αποστέλλει η Επιτροπή επί της Ανταλλαγής προς την «Αντιπροσωπεία» της Πόλης γράφει: «Σήμερα, 2 Οκτωβρίου 1924, φεύγουμε από την πατρίδα οριστικά».

ΠΑΡΑ τις προτάσεις των Σιναιτών και τις προτιμήσεις τους για τον τόπο εγκατάστασης, όταν αυτή

πραγματοποιήθηκε ήταν διαφορετική. Οι πρόσφυγες έφτασαν στον Πειραιά γύρω στα μέσα Οκτωβρίου του 1924 και κρατήθηκαν επί δεκαπέντε μέρες στην καραντίνα του Αϊ-Γιώργη. Το σχέδιο για εγκατάσταση στην Πάργα εγκαταλείφθηκε και αντ' αυτού προτάθηκε ως τόπος για την ίδρυση του χωριού «Νέα Σινασός» το βόρειο τμήμα της Ευβοίας, το τσιφλίκι της Βιστρίτσας στην περιφέρεια Ξηροχωρίου Ιστιαίας. Βάσει ωστόσο των πρακτικών της Εκτιμητικής Επιτροπής του υπουργείου Γεωργίας, μόνο 50 σινασίτικες οικογένειες δηλώνουν τόπο εγκατάστασής τους το Ξηροχώρι Ιστιαίας, εκεί όπου θα ιδρυθεί η Νέα Σινασός. Η Επιτροπή αυτή συνεδρίασε στον Πειραιά από 28 Νοεμβρίου 1925 ως 22 Απριλίου 1926 για να επιδικάσει τα ποσά των αποζημιώσεων. Το χρονικό λοιπόν αυτό διάστημα, αρκετοί Σινασίτες δηλώνουν τόπο διαμονής τους τον Πειραιά (κυρίως τα Ταμπούρια) ή την Αθήνα (τα προσφυγικά των Αμπελοκήπων). Το μεγαλύτερο ποσοστό των Σιναιτών προσφύγων, όπως φαίνεται από τις δηλώσεις τους στην Εκτιμητική Επιτροπή, διασκορπίστηκε στην ελληνική επαρχία: Πάργα, Διδυμότειχο, Βόλο, αλλά και Ηράκλειο Κρήτης. Ένα μικρότερο ποσοστό μετανάστευσε στη Γαλλία, Αμερική και Κωνσταντινούπολη. Από μαρτυρίες Σιναιτών που συγκεντρώθηκαν στο Αρχείο του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών πιστοποιείται ότι ορισμένοι περιπλανήθηκαν πριν αποφασίσουν να εγκατασταθούν κάπου. Για παράδειγμα έζησαν αρκετούς μήνες στην Άνδρο ή την Κέρκυρα πριν επιστρέψουν μόνιμα στην Αθήνα ή τον Πειραιά.

Δεν γνωρίζουμε επακριβώς το χρονικό της εγκατάστασης στη Νέα Σινασό. Σε μαρτυρίες προσφύγων γίνεται λόγος για το ελώδες έδαφος της περιοχής, τον δύσκολο χειμώνα στις σκηνές, τους πυρετούς, τους θανάτους στα πρώτα χρόνια από τις κακουχίες. Είναι άγνωστος και ο αριθμός των Σιναιτών που πήγαν να εγκατασταθούν αρχικά εκεί: ήσαν όντως 50-60 οικογένειες ή περισσότερες, και έφυγαν εξαιτίας των συνθηκών που αντιμετώπισαν. Δεν έχουμε πληροφορίες, αν αργότερα, όταν πλέον το νέο χωριό ορθοπάτησε και οργανώθηκε με το σχολείο του, την εκκλησία του Αγίου Νικολάου, συγκεντρώθηκαν Σινασίτες από άλλα μέρη. Γνωρίζουμε πάντως ότι το 1934 ο Σερραφείμ Ρίζος προσπάθησε να εκδώσει μια εφημερίδα που την ονόμασε «Η Φωνή της Ιστιαίας». Η δεκαπενθήμερη αυτή πολιτική, αγροτική, κοινωνική εφημερίδα, όπως δηλώνεται στον τίτλο της, έκλεισε αφού κυκλοφόρησαν μόνο 8 φύλλα της.

Ε.Μ.

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΜΑΪΟΥ 2001

ΤΟ ΗΡΩΪΚΟ ΣΟΥΛΙ

και οι γιορταστικές εκδηλώσεις την Κυριακή 28 Μαΐου 1995

ΤΟ ΣΟΥΛΙ, στη συνείδηση όλων των Ελλήνων, παίρνει ευρύτερες διαστάσεις και έχει καταστεί θρύλος! Η γεωγραφική θέση του χώρου σε υψόμετρο 1300 μέτρα όπου έζησαν και έδρασαν οι Σουλιώτες, ήταν καθοριστική για το πεπρωμένο τους. Στους αγώνες των Σουλιωτών και τις θυσίες τους για τη λευτεριά όπου δονείται η ψυχή του Σουλίου, είναι αγνότατα αποτυπωμένος ο χαρακτήρας ολόκληρου του έθνους μας!

Πρόκειται για μια ιστορία φαινόμενο που έχει διαστάσεις και μιας παγκοσμιοποίησης.

Το μήνυμα πρέπει να είναι πανελλαδικό, γιατί στις μέρες μας το Σούλι σχεδόν έχει λησμονηθεί.

Ο ιερός και μοναδικός αυτός τόπος έχει μεταβληθεί σε βοσκοτόπι. Δύο σπίτια όλα κι όλα είναι όρθια, των μεγάλων οπλαρχηγών Μποτσαραίων και Τζαβελλαίων, το Βουλευτήριο κι αυτά ερειπωμένα. Καθώς και το πανέμορφο πέτρινο Δημοτικό Σχολείο (που διατηρείται μεν, αλλά δεν λειτουργεί), με τις μπρούτζινες προτομές στην αυλή, του Φώτη Τζαβέλλα και του καλόγηρου Σαμουήλ που με το ολοκαύτωμα στο Κούγκι πήρε μαζί του και τον εχθρό στη δόξα του νικηφόρου θανάτου. Σε ανάμνηση του γεγονότος αυτού, πολύ σωστά καθορίστηκε από την Πολιτεία να γίνονται μια φορά το χρόνο οι γιορτές του Σουλίου την τελευταία Κυριακή του Μαΐου. (Σχετική πλάκα υπάρχει στον ιερό χώρο αυτό, που τα γράφει λεπτομερώς). Ως Έλληνας το θεωρούσα ντροπή, γιατί παρά την επιθυμία μου, δεν είχα επισκεφτεί για πολλούς και διάφορους λόγους τον ιερό και ιστορικό χώρο του Σουλίου, το φωτεινό πατριωτικό φάρο της Ελλάδας, τον τόπο που γέννησε και ανάθρεψε τους ήρωες που αγωνίστηκαν και θυσίαστηκαν για τη λευτεριά μας.

Φέτος, στα 81 μου χρόνια, απεφάσισα την Κυριακή στις 28-5-95 και το έκανα πραγματικότητα. Έφτασα το πρωί στο Σούλι και το θαύμασα! Ήλθε εκεί χιλιάδες λαός από όλα τα μέρη της Ηπείρου, καθώς και πολλοί από άλλα μέρη της Ελλάδας. Μαζί και οι επίσημοι από την Ηγουμενίτσα: Ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης, ο κ. Νομάρχης Θεσπρωτίας Νικόλαος Τσώνης, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Αλέκος Παπαδόπουλος, Υπουργός Οικονομικών και πολλοί άλλοι. Κλιμάκιο στρατού, αστυνομίας και στρατιωτικής μουσικής για την απόδοση τιμών. Αρχικά η δοξολογία έγινε στο εκκλησάκι του Αγίου Δονάτου και μετά στους πρόποδες του λόφου του Κουγκίου εκφωνήθηκε ο πανηγυρικός της ημέρας από ειδικό ιστορικό επιστήμονα, ο οποίος με τη ρητορική του δεινότητα σαγηνεύσε τους πάντες και καταχειροκροτήθηκε από το λαό.

Κατόπιν, έγινε από το σταρτιωτικό κλιμάκιο αναπαράσταση της μάχης και του ολοκαυτώματος του Κουγκίου απ' τον καλόγηρο Σαμουήλ με μεγάλη επιτυχία και τη στιγμή εκείνη φάνηκε ένα

ελικόπτερο του στρατού που πετούσε επάνω απ' το φλογισμένο Κούγκι, πέρασε μέσα απ' τους καπνούς της ανατίναξης και με διάφορους ελιγμούς χαιρέτησε το αναρίθμητο πλήθος.

Έπειτα, κατά το μεσημέρι, οι επίσημοι και όλος εκείνος ο λαός παρακολούθησε στην καταπράσινη αυλή του Σχολείου δημοτικά τραγούδια και λαϊκούς χορούς από διάφορα χορευτικά συγκροτήματα της περιοχής. Τέλος η στρατιωτική μουσική έκλεισε τη γιορτή με τον Εθνικό μας Ύμνο.

Με λύπη παρατήρησα ότι υπήρχαν μόνο λίγοι Γιαννιώτες. Εθεάθη και ο κ. Γεώργιος Κυρούσης, δημοσιογράφος και δ/ντής της εφημ. των Ιωαννίνων «Ηπειρωτικός Αγών». Θα πρέπει από τα Γιάννινα, που είναι η πρωτεύουσα της Ηπείρου, να προγραμματίζουν όλες οι δημόσιες υπηρεσίες, Νομαρχία, Δήμος, VIIIn Μερραρχία, Περιφερειάρχης κλπ., από κοινού με τη Νομαρχία Θεσπρωτίας, ώστε στο μέλλον να λαβαίνουν μέρος στις γιορτές του Σουλίου περισσότεροι άνθρωποι...

Πρέπει λοιπόν όλοι μας, να προσεγγίσουμε την ψυχή και το πνεύμα της Σουλιώτικης Συμπολιτείας...

– Να γίνει μια σωστή και πιο επιμελημένη περιποίηση του χώρου μια αναπαλαίωση και αναστήλωση των σπιτιών που δεν είναι μόνο οικοδομήματα, αλλά εθνικά μνημεία!... Να ανεγερθεί ένα λαϊκό μουσείο, να εκδοθεί ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για όσους πηγαίνουν να το επισκεφτούν και να εντοιχιστεί έστω και μία αναμνηστική μαρμαρίνη πλάκα που να γράφει τον τόπο και τις ημερομηνίες των κυριότερων ιστορικών γεγονότων του Σουλίου.

Οι μεγάλες στιγμές της ιστορίας μας δεν πρέπει να περνούν απαρατήρητες για να μπορούν να διδάσκονται οι νεότεροι. «Η Ιστορία είναι η μνήμη των λαών»!

– Να αναγνωρίζουμε βαθιά ευγνωμοσύνη σ' όλους τους ήρωες της φυλής μας που έγιναν θεμελιωτές της νεότερης Ελλάδας. Και ας μην ξεχνούμε πως είμαστε οι κληρονόμοι και έξω από τον Ελλαδικό χώρο ακόμη για ό,τι καλύτερο υπάρχει στην ανθρωπότητα, ασφαλώς η πολυπόθητη και η χιλιάκριβή μας λευτεριά!

– Μεγάλη εντύπωση μου έκανε που δεν υπήρχαν στο χώρο της γιορτής κομματικές σημαίες, αλλά κυμάτιζε επί τέλους μόνον η ένδοξη και υπερήφανη Ελληνική Σημαία που δένει την ελληνική ψυχή!

Έλληνα! Προσκύνημα ευλαβικό στο Σούλι, γιατί εκεί αισθάνεσαι Έλληνας!

Ιωάννινα 29-5-1995

Γρ. Κομπίλας

Συν/χος Δ/λος και ιστορικός

Συνέχεια από τη σελίδα 12

στρωθή και το αναμοχλευθέν δάπεδον της θόλου, ως προέκυψεν εκ των πολλών ψηφίδων που ευρέθησαν κατά τον καθαρισμόν του τάφου. Εντός της θόλου συνελέγησαν ικανά όστρακα της εγχωρίας κεραμικής ΙΙΙ (μονόχρωμα μελανά ή καστανομέλανα) και όστρακα μυκηναϊκά ΙΙΙΒ, ανήκοντα εις κύλικας, κύπελλα, αλάβαστρα, ψευδοστόμους αμφορείς, επαρχιωτικού εργαστηρίου, το οποίον πρέπει να αναζητηθή εις την μεταξύ Δυτικής Πελοποννήσου και Κεφαλληνίας περιοχήν. Εις την ΥΕ ΙΙΙΒ πρέπει επομένως να χρονολογηθή και η χαλκή αιχμή του δόρατος, θεωρουμένη βορείου προελεύσεως.

Η επισήμανσις του μυκηναϊκού θολωτού τάφου υποθέτει αναμφιβόλως μυκηναϊκήν εγκατάστασιν αποικίας, της οποίας πιθανά ίχνη αποτελούν τα εις το κτήμα Σουίδα ορατά λείψανα τείχους. Τοιαύτη α-

ποικία υπήρξεν επίσης η παρά τον Αχέροντα ακρόπολις του Ξυλοκάστρου Εφύρα, οφειλομένη πιθανώτατα εις Ηλείους αποίκους του 14ου-13ου αιώνας. Τοιουτοτρόπως στηρίζεται επαρκώς η προτινος διατυπωθείσα άποψις περί του αποικισμού κατά την ΥΕ ΙΙΙΒ περίοδον των δυτικών ακτών της Ηπείρου και παρά τας εκβολάς των ποταμών.

Με την μυκηναϊκήν εγκατάστασιν της περιοχής Πάργας-Αγ. Κυριακής πρέπει επίσης να συνδεθή το όνομα της αρχαίας Τορώνης ή Τορώνης, ταυτιζομένης είτε με τα ελληνοιστικά ερείπια της Πάργας είτε πιθανώτερον με τα ελληνοιστικά και ρωμαϊκών χρόνων λείψανα οικοδομημάτων και ευρήματα της Αγ. Κυριακής, διότι η Τορώνη θεωρείται σήμερον γλωσσικόν σύμπτωμα των μυκηναϊκών χρόνων.

Σωτήριος Ι. Δάκαρης
Συνεχίζεται

ΗΠΕΙΡΟΣ 16-17 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001

«Μπαλώματα» τα έργα στον δρόμο προς Πάργα

«Μπαλώματα» χαρακτηρίζει ο δήμαρχος Πάργας και πρόεδρος της ΤΕΑΔΚ Πρέβεζας, Στέλιος Χρήστος, τις εργασίες ανάπλασης της 5ης επαρχιακής οδού (του δρόμου που οδηγεί στην Πάργα).

Οι εργασίες αυτές –σύμφωνα με τον κ. Στέλιο– περιλαμβάνουν απλά αποκατάσταση στις λακκούβες του οδοστρώματος, κάτι που σύμφωνα με τον ίδιο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να καλύψει τις βελτιώσεις που πρέπει να γίνουν στην περιοχή.

«Το ποσό δεν ξεπερνά τα 30 εκατομμύρια, εκ των οποίων τα 10 θα δαπανηθούν για το Φ.Π.Α.» συνέχισε ο δήμαρχος Πάργας υποστηρίζοντας ότι με τα 20 εκατομμύρια που απομένουν δεν μπορεί να κατασκευαστεί ούτε ένα γήπεδο τένις. Η μελέτη μιλά για 70-80 εκατομμύρια, ποσό πολύ δύσκολο να εξευρεθεί.

«Λυπάμαι και ντρέπομαι για το κατάντημα αυτό», λέει ο δήμαρχος, σημειώνοντας ότι χρειάστηκε ενάμιση χρόνος διαμαρτυριών προκειμένου να βουλώσουν οι λακκούβες.

Εκτιμά δε ότι με τις πρώτες βροχές του φθινοπώρου θα δημιουργηθεί πάλι πρόβλημα στο δρόμο, αφού το νερό πολύ εύκολα θα παρασύρει την ασφάλτο, επαναφέροντας την κατάσταση στα... ίδια.

Σ. Γιαμά

HELEXPO «Τουριστικό Πανόραμα», Δήμος Πάργας 29-4-01 Περίπτερο «B42».

Από Αριστερά: Βουρεκάς Γρηγόρης, Βουρεκά Αναστασία (Υπεύθυνοι Τουριστικού Γραφείου) Δήμου Πάργας, Βουρεκά Ευαγγελία (Ταμίας του Συλλόγου μας) με το Δήμαρχο Αθηναίων.

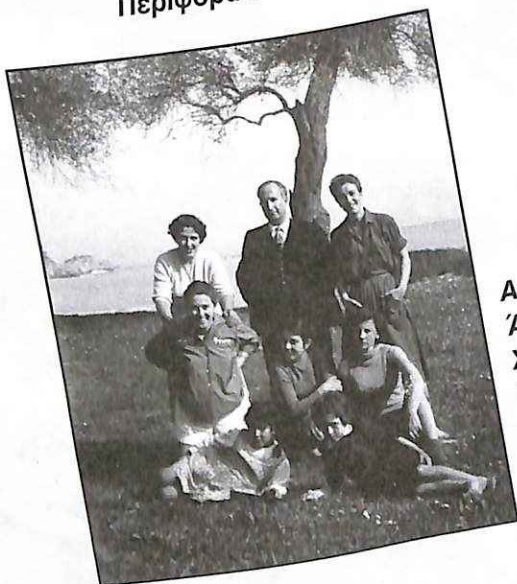
ΦΩΤΟΡΕΠΟΡΤΑΖ

Ο αξέχαστος Σπύρος Στέλιος το 1997 στην Περιφορά του Επιταφίου

Ο αλησμόνητος Δημήτριος Γιούργας με τα εγγόνια του, Δημήτρη και Φοίβο, έξω από το σπίτι τους

Από αριστερά όρθιοι:
Άρτεμις Καστρινάκη, Αντώνης Καστρινάκης,
Χούλα Βουρεκά.
Καθιστοί:
Έλλη Γιούργα, Λιλή Γιούργα, Μήλα Τζέλη.
Οι μικρές Τάτη Καστρινάκη, Τιτίκα Γιούργα
στην Παιδική Στέγη «Στου Γήρα» Βάλτος.

17-6-2001. Από την εκδρομή στην Χαλκίδα Προκόπι (Λίμνη Ευβοίας), μέλη και φίλοι του Συλλόγου μας